

Univerzitet u Sarajevu
Filozofski fakultet
Odsjek za komparativnu književnost i bibliotekarstvo

III CIKLUS STUDIJA NA UNIVERZITETU U SARAJEVU

Doktorski studij iz književnosti
Književnost i kultura

Nastavni plan i program za studijsku 2017-18 godinu

Nositelj studija:

Filozofski fakultet u Univerziteta u Sarajevu
Odsjek za komparativnu književnost i bibliotekarstvo

Sarajevo, maj, 2017.

Nastavni plan

Prva godina studija I semestar

R.b r.	Obavezni predmet	Šifra	Nositelj predmeta	Oblast	Broj sati P + S	ECTS
1.	Komparativna književnost: koncepti, metode, tumačenja	KK 601	Prof. dr. Andrea Lešić-Thomas	Komparativna književnost	2 + 1	14
R.b r.	Izborni predmeti		Nositelj predmeta		Broj sati P + S	ECTS
1.	Transformacija figure heroja u evropskoj književnosti	KK 602	Prof. dr. Muhamed Dželilović	Književnost	2 + 1	8
2.	Njemački romantizam i poetika moderne	KK 604	Prof. dr. Vahidin Preljević	Književnost	2 + 1	8
3.	Književnost u jugoslavenskom kontekstu	KK 605	Prof. dr. Nenad Veličković	Književnost	2 + 1	8
4.	Ideologija i vizuelne umjetnosti	KK 606	Prof.dr. Senadin Musabegović	Kulturologija	2 + 1	8
5.	Kultura i figure identiteta	KK 607	Nastavnik sa Odsjeka za komparativnu književnost i bibliotekarstvo	Književnost/ Kulturologija	2 + 1	8
6.	Dramski modeli u XX stoljeću	KK 608	Prof. dr. Almir Bašović	Književnost/teatrologija	2+1	8
	1 obavezni + 2 izborna				3x3	14+8+8
					9 sati	30 ECTS

Prva godina studija II semestar

R.b r.	Obavezni predmet	Šifra	Nositelj predmeta	Oblast	Broj sati P + S	ECTS
1.	Književnost i fenomeni kulture	KK 701	Prof. dr. Edin Pobrić	Književnost/ Kulturologija	2 + 1	14
R.b r.	Izborni predmeti		Nositelj predmeta	Oblast	Broj sati P + S	ECTS
1.	Historija i poetika novele	KK 702	Prof. dr. Dževad Karahasan	Književnost	2 + 1	8
2.	Francuska ženska književnost druge polovine 20. i početka 21. vijeka	KK 703	Prof. dr. Hanifa Kapidžić-Osmanagić	Književnost	2 + 1	8
3.	Ratno pismo u kontekstu kulture sjećanja i društvenog	KK 704	Prof.dr. Enver Kazaz	Književnost/ Kulturologija	2 + 1	8

	pamćenja					
4.	Uvod u kognitivnu poetiku	KK 705	Prof. dr. Andrea Lešić-Thomas	Književnost / Kulturologija	2 + 1	8
5.	Muzejske studije u novom mileniju	KK 706	Prof. dr. Asja Mandić	Kulturologija	2 + 1	8
6.	Poezija i proza I svjetskog rata	KK 603	Prof. dr. Zvonimir Radeljković	Književnost	2 + 1	8
7.	Pamćenje, prostor, identitet	KK 707	Prof. dr. Ksenija Kondali	Književnost / kulturologija	2 + 1	8
					3x3	14+8+8
	1 obavezni + 2 izborna				9 sati	30

Druga godina studija III semester

R.b r.	Obavezni predmet	Šifra	Nositelj predmeta	Oblast	Broj sati P + S	ECTS
1.	Teorije umjetnosti	KK 801	Prof.dr. Senadin Musabegović	Nauke o umjetnosti / kulturologija	2 + 1	14
R.b r.	Izborni predmeti		Nositelj predmeta	Oblast	Broj sati P + S	ECTS
1.	Historija i poetika kriminalističke priče i romana	KK 802	Prof. dr. Dževad Karahasan	Književnost	2 + 1	8
2.	Kulturologija i imagologija kroz koncepte postmodernizma	KK 803	Prof. dr. Nina Alihodžić-Hadžialić	Književnost / kulturologija	2 + 1	8
3.	Stil, semiotika, kultura	KK 804	Prof. dr. Marina Katnić-Bakaršić	Književnost / kulturologija / nauke o umjetnosti	2 + 1	8
4.	Vrijeme u romanu	KK 805	Prof. dr. Edin Pobrić	Književnost / kulturologija	2 + 1	8
5.	Književnost, teatar, film – teorijske osnove	KK 809	Prof. dr. Almir Bašović	Književnost / Nauke o umjetnosti	2 + 1	8
6.	Umrežena kultura i novi mediji	KK 807	Doc. dr. Mario Hibert	Kulturologija / komunikologija	2 + 1	8
7.	Književnost američkog postmodernizma: tematske i formalne odrednice	KK 808	Prof. dr. Sanja Šošarić	Književnost	2 + 1	8
					3x3	14+8+8
	1 obavezni + 2 izborna				9 sati	30

7.2. Tabela prikaz nenastavnog (naučnoistraživačkog) rada u četvrtom, petom i šestom semestru

Godina	Semestar	Individualni naučnoistraživački rad kandidata	Šifra	Broj sati	ECTS
Druga	IV	Istraživački rad Eksplikacija doktorske teme	KK 900	500	10
		Istraživački rad (rad na tezi i na izvornom naučnom članku)	KK 901	200	20
Ukupno:				700	30
Treća	V	Rad na disertaciji	KK 902	500	15
		Objavljivanje izvornog naučnog članka	KK 903	200	15
Ukupno:				700	30
Treća	VI	Javno predavljanje i odbrana doktorske disertacije	KK 904	400	30
Ukupno:				400	30

Nastavni programi

Nositelj predmeta/predavač: dr. Andrea Lešić-Thomas, vanredna profesorica

Predavači: prof.dr. Muhamed Dželilović, prof.dr. Dževad Karahasan, prof.dr. Hanifa Kapidžić-Osmanagić, prof.dr. Enver Kazaz, prof.dr. Edin Pabrić, prof. dr. Nina Alihodžić-Hadžialić, prof. dr. Almir Bašović, doc. dr. Ajla Demiragić

Naziv predmeta i šifra: Komparativna književnost: koncepti, metode, tumačenja; KK 601
Semestar, broj sati i broj bodova: I, 2P + 1S, 14 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj ovog predmeta je da upozna studente sa osnovnim koncepcijima književnosti i pristupima tumačenju u komparativističkom metodu.
Sadržaj predmeta: <p>S obzirom na cilj predmeta, njegov sadržaj bi se odnosio na komparaciju dvije metode: književno-teorijske i književno-historijske. Osnovne teme i koncepti koji će predstavljati jezgro za raspravu biće sljedeći:</p> <ul style="list-style-type: none">• Proučavanje književnosti / umjetnosti uspostavljeno na koncepciji mimezisa – savremene književne teorije (Lešić) i• proučavanje prirode književnosti / umjetnosti koje svoje korijene ima u idejama savremene lingvistike i semiotike, a ponajprije u djelu Ferdinand de Saussurea i Charles Sanders Pearcea – savremene književne teorije. (Pabrić)• Dekonstrukcija (Kapidžić-Osmanagić)• Svjetska književnost: povijest pojma i savremena upotreba (Dželilović/Karahasan)• Interkulturalno izučavanje južnoslavenskih književnosti (Kazaz)• Komparativna književnost: svrha i cilj poređenja (Lešić)• Veze i uticaji / intertekstualnost / prostori citatnosti (Lešić)• Život i smrt autora (Bašović)• Feminizam i komparativna književnost (Demiragić)• Odnos “centra” i “margine”: postkolonijalni pristupi vs. Evrocentrizam (Alihodžić)• Teorije prevođenja: odnos izvornog i ciljnog kulturnog konteksta (Lešić) <p>U skladu sa predznanjem studenata, njihovim poznavanjem stranih jezika i nacionalnih književnosti, sadržaj predmeta će se svake godine mijenjati, kako bi se studentima omogućilo da svoje znanje aktivno upotrebljavaju u primjeni koncepata i pristupa koje će savladati u okviru ovog kolegija.</p> <p>Napomena: Uvodni dio kolegija, u skladu s predznanjem kandidata, bit će zastupljen onoliko sati koliko procjene predmetni nastavnici.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Seminarski radovi, usmeni komisijski ispit.
Osnovna literatura: <ul style="list-style-type: none">• <i>The Princeton Sourcebook in Comparative Literature: From the European Enlightenment to the Global Present</i>, ed. By David Damrosch et al., Princeton: Princeton University Press, 2009• <i>The Translation Studies Reader</i>, ed. by Lawrence Venuti; London: Routledge, 2004

- Habib, M.A.R., *The History of Literary Criticism and Theory*, London: Blackwell, 2008
- Lešić, Zdenko, *Saga o autoru*. Sarajevo: Synopsis, 2015.
- Lešić, Zdenko, Kapidžić-Osmanagić, Hanifa, Katnić-Bakaršić, Marina, Kulenović, Tvrtko, *Suvremena tumačenja književnost*, Sarajevo: Sarajevo Publishing, 2006.

Spisak šire literature bit će dostavljen početkom semestra, a svaki će nastavnik u sklopu svog bloka sati dostaviti i literaturu koja se odnosi na temu kojom se bavi.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Muhamed Dželilović, redovni profesor

Naziv predmeta i šifra: Transformacija figure heroja u evropskoj književnosti; KK 602
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar; 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Figura heroja kao graničnog fenomena prisutna je u svim arhaičnim mitologijama, pa nije slučajno da je kao dominantnu temu nalazimo već u najstarijim poznatim književnim djelima. U evropskoj književnosti ona ima posebno značajno mjesto, pa je cilj ovoga kolegija praćenje njene književne i opšteumjetničke transformacije u različitim epohama. Upravo preko oblika transformacije figure heroja moguće je pratiti ključne duhovne i civilizacijske zaokrete u evropskom kulturnom krugu, a time i u književnosti, sve do perioda <i>smrti heroja</i> i modernističkog insistiranja na pojmu <i>antiheroja</i>. Kolegij bi naravno obuhvatio i dalju transformaciju, ili bolje reći „igru“ sa svim tradicionalnim figurama heroja urazličitim figurama „superheroja“ u savremenoj književnosti, ali i drugim umjetnostima, naročito filmu. S obzirom na široko problemsko polje ovoj temi će se metodološki pristupiti iz više uglova: fenomenološkog, kulturno-antropološkog, savremenog kulturološkog i, prije svega, književnohistorijskog.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>Fenomen heroja bi se tokom kolegija osvijetlio iz više različitih uglova: etimološkog, zatim iz perspektive klasičnih herojskih kultova i herojskoga mita unutar folklornih tradicija; iz ugla najranijih antičkih književnih obrada herojskih mitova; iz rakursa psiholološkog i socijalno-historijskog fenomena heroizma; iz perspektive književne projekcije heroja na historijske ličnosti i velike legendarne likove; iz ugla stvaranja tzv. idealnih heroja; zatim kroz prizmu gradnje heroja kao najrazličitijih ideološko-političkih konstrukta, potom, iz ugla tzv. kulturnih heroja i njihovoj poziciji unutar različitih maskulturnih u i subkulturnih pokreta...</p> <p>Kolegij je koncipiran tako da se figuri heroja ponajprije priđe iz rakursa antropologije, da se heros najprije osvijetli kao granični prostor između theosa i antroposa, a odmah nakon toga da se pređe na njegove prve književne transpozicije u velikim antičkim epovima i tragedijama. U nastavku kolegija obradilo bi se poznato srednjevjekovno “presavijanje” figure heroja na svećenika i viteza i to na primjerima iz tradicije viteškog epa i romana, pri čemu bi se obratila pažnja i na srednjevjekovnu zamjenu antičkog heroja jednim novim fenomenom – “svjedoka” ili “mučenika”.Ovaj tematski blok obuhvatio bi i kraj velike evropske tradicije herojskog epa.</p> <p>Drugi dio kolegija treba da ukaže na nov odnos novovijekog racionalizma prema fenomenu heroja, pri čemu ga ovaj ne samo redefinira, nego vrlo često dovodi do parodije i karikature (podjednako u njegovom antičkom i u srednjevjekovnom obliku). Suprotno tome, epoha klasicizma nanovo insistira na heroju, pri čemu tzv. “idealni heroj” zauzima centralno mjesto i u teoriji i u praksi naročito klasicističke drame, ali s jednom bitnom novošću: on sada nije ništa ni više ni manje od idealizirane ljudske zemaljske figure.</p> <p>Romantizam je na svoj način i na više različitih načina “oživio” heroja u najširem horizontu evropske kulture: s jedne strane, preko idealističkog koncepta svjetskopovijesnog duha u genijalnim pojedincima; s druge, direktnom afirmacijom antičkog I srednjevjekovnog nasljeđa; s treće, idejom heroja “bogoborca”; i, konačno, preko afirmacije kulturnog bogatstva folklornih tradicija pojedinih naroda izgradnjom “nacionalnog heroja” u čijem se biću utjelovljuje kolektivno tijelo jedne cijele</p>

društvene zajednice bez ostatka.

Treći dio kolegija obuhvatio bi analizu građanske ideologije u evropskoj književnosti sve do ključnog obrata u poimanju herojstva nakon I svjetskog rata i, faktički, proglašenja *smrti heroja*. Naime, naročito rana građanska ideologija je često u egzaltaciji onog herojskog vidjela antiracionalni impuls i išla za demistifikacijom povijesno-pokretačke funkcije heroja. Sve do Nietzscheove koncepcije heroja kao nadčovjeka koja ide u potpuno suprotnom smjeru: herojski svijet u njegovom djelu iznova zadobiva svoju veličinu i značaj, te nakon "smrti kršćanskog boga" prvi put poslije antike postaje svoj vlastiti sudac. Koliko god se time otvorio prostor modernističke individualne slobode, uzroci historijskih zaokreta i procesa nastaviće se tražiti u složenim političkim, društvenim i ekonomskim kretanjima, a ne u djelatnosti iskonskog herojskoga tipa. A nakon iskustva dva Svjetska rata u XX stoljeću, heroj se gubi u "spomenicima neznanom junaku" i rastače u bezličnosti, anonimnosti i osjećanju apsurdna koji u svijetu djeluje na način egzistencijalističkog anti-heroja.

Tematiziranjem antiheroja u modernoj evropskoj književnosti kolegij bi se priveo kraju, ali ne i završio. Jer, i u prošlom stoljeću, kao i u prvoj deceniji ovog, heroji su se u umjetnosti nastavili "proizvoditi" - ili moćnim ideološko-političkim sredstvima u okviru nacističke umjetnosti, ili socrealističke književnosti i umjetnosti kao revolucionarni heroji rata/rada, ili na način "proizvodnje" heroja za potrebe kulturne industrije i njene specifične filozofije profita, ili, konačno, u postmodernističkoj slobodnoj hibridizaciji svih historijski nasljeđenih figura heroja (i pod uticajem tzv. novih medija) u nekom od oblika „superheroja“.

Iz sadržaja kolegija vidljivo je da bi u centru književno-analitičkog interesa bila velika djela evropske književnosti od antike do danas, a sam odabir tih klasičnih djela usaglašavao bi se tokom kolegija sa svakom od navedenih tematskih jedinica i u skladu s interesima svakog doktoranta. *Upravo ta djela predstavljala bi osnovnu literaturu za ovaj kolegij.*

Preduvjeti za upis predmeta: Upisan prvi semestar studija.

Način provjere znanja: Jedan obavezan pismeni seminarski rad na ovu temu uz obavezne konsultacije i aktivno sudjelovanje u diskusiji na satima seminara.

Osnovna literatura

Klasična djela evropske književnosti, reprezentativna za transformacije figure heroja koje su navedene u Sadržaju predmeta. Svi ostali primjeri iz domena književne (a dijelom i ostalih umjetnosti) biraće se i prezentirati tokom semestra u ovisnosti o interesima kandidata.

Kritička literatura:

Campbel, J.: *The Hero with a Thousand Faces*, Princeton University Press, 1992.

Bowra, C.M.: *Heroic Poetry*, Oxford University Press, 1952.

Cassirer, E.: *Filozofija simboličkih oblika I-IV*, Novi Sad, Dnevnik, 1985.

Vernant, J.P. i Vidal-Naquet, P.: *Mit i tragedija u antičkoj Grčkoj I-II*, Sremski Karlovci, Novi Sad, Izdavačka knjižara Zoran Stojanović, 1995.

Curtius, E. R.: *Evropska književnost i latinsko srednjovjekovlje*, Zagreb, Matica hrvatska, 1971.

Alison, S.: *Heroes: What They Do and Why We Need Them*, Oxford University Press/ Richmond, Virginia, 2010.

Dželilović, M.: *Kalhasovo proročanstvo*, Sarajevo, Connectum, 2007.

Burkert, W.: *The dead, heroes and chthonic gods*, Cambridge Harvard University Press, 1985.

De Sanctis, F.: *Kritički eseji*, Beograd, Kultura, 1960

Lukes, S.: *Individualism*, Blackwell, Oxford, 1973. Calder, J.: *Heroes: From Byron to Guevara*, London, Hamish Hamilton, 1977.

Khan, S.: *Psychology of the Hero Soul*, London, Thames & Hudson, 2004.

Nietzsche, F.: *Volja za moć*, Beograd, Karijatide, 1972.

Musabegović, S.: *Rat/konstitucija totalitarnog tijela*, Sarajevo, Svjetlost, 2008.

Lukov, V.A.: *Ideal'nij geroj v evropejskoj drame XIX vjeka*, Moskva, Znanie, poimanije, umenije, 2011.

Ortega y Gasset: *Pobuna masa*, Čačak, Gradac, 1988.

Camus, A.: *Mit o Sizifu*, Paideia, Beograd, 2010.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Vahidin Preljević, vanredni profesor

Naziv predmeta i šifra: Njemački romantizam i poetika moderne; KK 604
Semestar, broj sati i broj bodova: I, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovnim karakteristikama estetike njemačkog romantizma kao pretpostavkama za uspostavljanje književne moderne u evropskom kontekstu. Također, ukazivanje na značaj romantičkih poetoloških refleksija prije svega u periodu klasične moderne (1890-1930).
Sadržaj predmeta: Polazište za diskusiju je čuveni 116. fragment Friedricha Schlegela iz časopisa Athenäum: „Romantička poezija je progresivna univerzalna poezija. Njeno određenje nije tek u tome da ponovo sjedini razdvojene vrste poezije i zbliži poeziju s filozofijom i retorikom. Ona hoće i treba da čas miješa čas stopi poeziju i prozu, genijalnost i kritiku, umjetničku i narodnu poeziju [...] Romantičko pjesništvo je još u postajanju: štaviše, njegova stvarna suština je u tome da vječito samo postaje, a da nikad ne može biti dovršeno. Nikakva teorija ga ne može iscrpiti [...] Samo je ono beskonačno kao što je samo ona slobodna, i kao svoj prvi zakon priznaje da samovolja pjesnika ne trpi nikakav zakon iznad sebe [...]“Šta podrazumijevaju „progresivnost“, „univerzalnost“ i „transcendentalnost“ romantičke poetike? Kakvo značenje u tom kontekstu dobijaju pojedini žanrovi (roman, fragment itd.), a kakvo je mjesto ironije? Analiza njemačkih romantičkih poetoloških tekstova, rekonstrukcija romantičke književne estetike bit će uvod za suočavanje s velikim pripovijestima klasične moderne: od novela Heinricha von Kleista i pripovjetki E.T.A. Hoffmanna do romana Thomasa Manna, Hermanna Brocha te Roberta Musila. U središtu pozornosti bit će pitanje o suštini veze između romantizma i moderne.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Studenti pripremaju jedan kraći seminarski rad na odabranu temu koji izlažu samostalno na satu ili na ispitu. Ispit je usmeni – razgovor o pojedinim temama i pročitanoj literaturi.
Literatura: Arendt, Dieter: Der "poetische Nihilismus" in der Romantik. Studien zum Verhältnis von Dichtung und Wirklichkeit in der Frühromantik. 2 Bde. Tübingen 1971. Behler, Ernst: Friedrich Schlegels Theorie der Universalpoesie. In: Jahrbuch der Deutschen Schillergesellschaft 1 (1957) S. 211 - 252. Böckmann, Paul: Zum Poesie-Begriff der Romantik. In: Wissen aus Erfahrungen. Werkbegriff und Interpretation heute. Festschrift für Herman Meyer zum 65. Geburtstag. In Verbindung mit Karl Robert Mandelkow u. Anthonius H. Touber hrsg. v. Alexander von Bormann. Tübingen 1976. S. 371 - 383. Bohrer, Karl Heinz: Der romantische Brief. Die Entstehung ästhetischer Subjektivität. München 1987. Brandstetter, Gabriele / Neumann, Gerhard (Hrsg.): Romantische Wissenspoetik. Die Künste und die Wissenschaften um 1800. Würzburg 2004. (= Stiftung für Romantikforschung. 26.) Brinkmann, Richard: Romantische Dichtungstheorie in Friedrich Schlegels Frühschriften und Schillers Begriffe des Naiven und Sentimentalischen. Vorzeichen einer Emanzipation des Historischen. In: DVjs 32 (1958) S. 344 - 371. Brüggemann, Fritz: Die Ironie als entwicklungsgeschichtliches Moment. Ein Beitrag zur Vorgeschichte der deutschen Romantik. Jena 1909. Reprograf. Nachdruck. Darmstadt 1976. Frank, Manfred: Die Philosophie des sogenannten "magischen Idealismus". In: Euphorion 63 (1969) S. 88 - 116. Frank, Manfred: Das Problem "Zeit" in der deutschen Romantik. Zeitbewußtsein und Bewußtsein der Zeitlichkeit in der frühromantischen Philosophie und in Tiecks Dichtung. München 1974. Glück, Alfons: Hegel und Heine als Kritiker der Romantik. In: Romantik im Vormärz. Hrsg. v. Burghard Dedner u. Ulla Hofstaetter. Marburg 1992. (=Marburger Studien zur Literatur. 4.) S. 179 - 210. Güttinger, Fritz: Die romantische Komödie und das deutsche Lustspiel. Frauenfeld/Leipzig 1939. (=

Wege zur Dichtung. Zürcher Schriften zur Literaturwissenschaft. Bd. 34.)

Heiner, Hans-Joachim: Das "goldene Zeitalter" in der deutschen Romantik. Zur sozial-psychologischen Funktion eines Topos. In: ZfdPh 91 (1972) S. 206 - 234. [Auch in: Romantikforschung seit 1945. Hrsg. v. Klaus Peter. Königstein/Ts. 1980. (= Neue Wissenschaftliche Bibliothek. 93. Literaturwissenschaft.) S. 280 - 303]

Hörisch, J.: Die fröhliche Wissenschaft der Poesie. Der Universalitätsanspruch von Dichtung in der frühromantischen Poetologie. Frankfurt/M. 1976.

Huch, Ricarda: Die Romantik. Ausbreitung, Blütezeit und Verfall. Tübingen 1951. [Zuerst: 1899 / 1902]

Kindermann, Heinz: Romantik und Realismus. In: DVjs 4 (1926) S. 651 - 675.

Cluckhohn, Paul: Die deutsche Romantik. Bielefeld u. Leipzig 1924.

Koch, Manfred: Mnemotechnik des Schönen. Studien zur poetischen Erinnerung in Romantik und Symbolismus. Tübingen 1988.

Kohlschmidt, Werner: Nihilismus der Romantik. In: Ders.: Form und Innerlichkeit. Beiträge zur Geschichte und Wirkung der deutschen Klassik und Romantik. Bern 1955. S. 157 - 176. [Zuerst: 1953] [Auch in: Romantikforschung seit 1945. Hrsg. v. Klaus Peter. Königstein/Ts. 1980. (= Neue Wissenschaftliche Bibliothek. 93. Literaturwissenschaft.) S. 53 - 66]

Mennemeier, Franz Norbert: Friedrich Schlegels Poesiebegriff. Dargestellt anhand der literaturkritischen Schriften. Die romantische Konzeption einer objektiven Poesie. München 1971.

Neubauer, John: Intellektuelle, intellektuale und ästhetische Anschauung. Zur Entstehung der romantischen Kunstauffassung. In: DVjs 46 (1972) S. 294 - 319.

Nivelle, Armand: Frühromantische Dichtungstheorie. Berlin 1970.

Pikulik, Lothar: Romantik als Ungenügen an der Normalität: am Beispiel Tiecks, Hoffmanns, Eichendorffs. Frankfurt/M. 1979.

Pikulik, Lothar: Frühromantik. Epoche - Werk - Wirkung. München 1992.

Pöggeler, Otto: Hegels Kritik der Romantik. Diss. Bonn 1956.

Polheim, Karl Konrad: Die Arabeske. Ansichten und Ideen aus Friedrich Schlegels Poetik. München, Paderborn u. Wien 1966.

Prang, Helmut: Die romantische Ironie. 2., unveränd. Aufl. Darmstadt 1980. (= Erträge der Forschung. Bd. 12.) [Zuerst: 1972]

Preljevic, Vahidin: Estetika fragmenta. Tragovi romantizma u Čovjeku bez svojstava Roberta Musila. Zagreb 2007.

Schneider, Ferdinand Joseph: Die Freimaurerei und ihr Einfluß auf die geistige Kultur in Deutschland am Ende des XVIII. Jahrhunderts. Prolegomena zu einer Geschichte der deutschen Romantik. Prag 1909.

Schubert, B.: Der Künstler als Handwerker. Zur Literaturgeschichte einer romantischen Utopie. Königstein/Ts. 1985.

Schwarz, Christopher: Langeweile und Identität. Eine Studie zur Entstehung und Krise des romantischen Selbstgefühls. Heidelberg 1993. (= Frankfurter Beiträge zur Germanistik. 25.)

Schweizer, Stefan: Anthropologie der Romantik. Körper, Seele und Geist. Anthropologische Gottes-, Welt- und Menschenbilder der wissenschaftlichen Romantik. Paderborn: Schöningh Verlag 2008.

Staiger, Emil: Ludwig Tieck und der Ursprung der deutschen Romantik. In: Ders.: Stilwandel. Studien zur Vorgeschichte der Goethezeit. Zürich u. Freiburg/Br. 1963. S. 175 - 204.

Strobel, Jochen: Eine Kulturpoetik des Adels in der Romantik. Verhandlungen zwischen "Adeligkeit" und Literatur um 1800. Berlin u. New York: Verlag Walter de Gruyter 2010. (= Quellen und Forschungen zur Literatur- und Kulturgeschichte. 66 (300).)

Strohschneider-Kohrs, Ingrid: Die romantische Ironie in Theorie und Gestaltung. 2. Aufl. Tübingen 1977. (= Hermaea. Germanistische Forschungen. N.F. Bd. 6.) [Zuerst: 1960]

Szondi, Peter: Friedrich Schlegel und die romantische Ironie. Mit einer Beilage über Tiecks Komödien. In: Ders.: Satz und Gegensatz. Sechs Essays. Frankfurt/M. 1964. S. 5 - 24.

Thalmann, Marianne: Provokation und Demonstration in der Komödie der Romantik. Mit Grafiken zu den Literaturkomödien von Tieck, Brentano, Schlegel, Grabbe und zum Amphitryon-Stoff. Berlin 1974.

Thrum, Gerhard: Der Typ des Zerrissenen. Ein Vergleich mit dem romantischen Problematiker. Leipzig 1931. (= Von deutscher Poeterey. 10.)

Träger, Claus: Ideen der französischen Aufklärung in der deutschen Romantik. In: Weimarer Beiträge

14 (1968) Bd. I. S. 175 - 186.

Walzel, Oskar: Methode? Ironie bei Friedrich Schlegel und bei Solger. In: Helicon 1 (1938) S. 33 - 50.

Weimar, Klaus: Versuch über Voraussetzung und Entstehung der Romantik. Tübingen 1968. (= Untersuchungen zur deutschen Literaturgeschichte. 2.)

Nositelj predmeta/predavač: dr. Nenad Veličković, vanredni profesor

Naziv predmeta i šifra: Književnost u jugoslavenskom kontekstu; KK 605
Semestar, broj sati i broj bodova: I, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Pored statičke i etnocentrične perspektive tumačenja književnih djela u nacionalnom ključu (u okviru <i>nacionalnih kultura</i>) ponuditi kao alternativu policentrično dinamično razumijevanje književnog djela u polju djelovanja više suprotstavljenih ideoloških silnica.
Sadržaj predmeta: <p><i>Kontekst</i> razumijem/tumačim ovdje u značenju <u>tekst oko teksta</u>, odnosno kao skup informacija na koje djelo upućuje izvan sebe, a koje su neophodne za njegovo razumijevanje.</p> <p>Naslovom <i>Književnost u jugoslavenskom kontekstu</i> sugerišem da je za razumijevanje tekstova (književnih) nastalih u Jugoslaviji i o Jugoslaviji potrebno i korisno <u>znati</u> Jugoslaviju.</p> <p><i>Jugoslavija</i> je u ovom smislu zanimljiva kao naziv za jednu specifičnu zajednicu jasno pravopolitički uobličenu u prostoru i u vremenu <i>ideologijom jugoslavenstva</i>.</p> <p>Kontekst vezujem za državu prije nego za ideologiju, jer me zanima kako se književnost ostvaruje u polju jasno određenom tom ideologijom, u periodu u kojem ona ima državni aparat u svojoj vlasti. Unutar tog prostora, određenog ideološkim borbama (za univerzalne, unitarne i partikularne vrijednosti) koje su rezultirale različitim političkim rješenjima i kulturnim politikama, književni tekst potrebno je čitati <i>istovremeno</i> vodeći računa:</p> <ul style="list-style-type: none">- o značenju i smislu teksta, kao retoričkog sredstva- o poziciji i opredjeljenju (<i>pripadnosti</i>) autora- o naporednim kanonima (nacionalnim, socijalnim, alternativnim)- o zahtjevima državnog aparata (propaganda, cenzura i autocenzura)- o jezičkoj politici <p>U vezi s tim moguće je istraživačku pažnju usmjeriti na tematske cjeline (daleko od toga da se njihov broj ponuđenim primjerima/temama iscrpljuje):</p> <p>1. Angažman književnika i angažman književnosti Od pokreta socijalne književnosti do kritike komunizma (Ćopić, Zupan, Isaković...) Ironija kao strategija autocenzure (Pekić, Kiš...) <i>Unutrašnje migracije</i>; (selidbe unutar granica države, Ujević, Krleža, Selimović)</p> <p>2. Književnost u jeziku i jezik u književnosti <i>Dijelekt između estetike i politike</i> (Dijelekt kao politički i estetski stav: Miroslav Krleža, Miljenko Smoje, Alija Isaković...) Književne vrijednosti i prevodilačka politika. Književnost <i>malih</i> jezika u višejezičkoj državnoj zajednici. Jugoslavenski pisci u zemljama istočnog bloka. Riječnici književnog jezika</p> <p>3. Ideologija književnosti i književnost ideologije Koji su književnici, kako i zašto zagovarali jugoslavenstvo prije 1919? Kako je njihov angažman izražen u njihovom književnom opusu? Koji su časopisi pokrenuti u tom periodu u vezi s tim angažmanom, s kojim programom, ko su bili njihovi saradnici? Socrealizam i sukob na književnoj ljevici? Đilas i Isidora Sekulić: <i>Legenda o Njegošu</i>. Ateizam vs. misticizma. Kanoni i kanonizatori. (Istorije književnosti, antologije, velike edicije, pastorčad kanona... Državni <i>izdavački poduhvati</i>; odnos poetičkih i političkih argumenata u obrazloženjima projekata)</p>

<p>4. Književnost u istoriji i istorija u književnosti Izmišljanje tradicije. (Kašanin, Dizdar, Krleža?) Partizanska književnost (Kulenović, Čopić, Kovačić, Nazor...) Prvi svjetski rat i populistički talas osamdesetih u Srbiji. (Ćosić, Popović, Lubarda...)</p> <p>5. Postjugoslavenska književnost Slijepac gleda unazad: odnos prema Jugoslaviji u akademskom diskursu u državama nasljednicama nakon njenog raspada. Detaljan program predavanja i odgovarajuća literatura daće se u vezi s brojem i interesom prijavljenih studenata.</p>
<p>Preduvjeti za upis predmeta: nema</p>
<p>Način provjere znanja: pismeno i usmeno, <i>odbrana</i> seminarskog rada.</p>
<p>Literatura: Antun Barac: <i>Jugoslavenska književnost</i> (Zagreb, 1954) Dragomir Gajević: <i>Jugoslavenstvo između stvarnosti i iluzija</i> (Beograd, 1985.) Dubravka Ugrešić: <i>Kultura laži</i> (1996) <i>Zabranjeno čitanje</i> (2001) Miloš Okuka: <i>Eine Sprache - viele Erben</i> (Klagenfurt, 1998.) Endju Vahtel: <i>Stvaranje nacije, razaranje nacije</i> (Beograd, 2000) Leksikon YU mitologije (Beograd, 2004) Viktor Ivančić: <i>Jugoslavija živi vječno</i> (Beograd, 2011) Tanja Petrović: <i>Yuropa. Jugoslavensko nasleđe i politike budućnosti u postjugoslovenskim društvima</i> (Beograd, 2012)</p>

Nositelj predmeta/predavač: dr. Senadin Musabegović, vanredni profesor

<p>Naziv predmeta i šifra: Ideologija i vizuelna umjetnost; KK 606</p>
<p>Semestar, broj sati i broj bodova: I, 2P + 1S, 8 ECTS</p>
<p>Trajanje: 1 semestar</p>
<p>Tip kolegija: predavanja, seminari</p>
<p>Status predmeta: izborni</p>
<p>Cilj predmeta: Osnovni cilj predmeta je upoznavanje studenata sa ritualnom moći vizuelnog predstavljanja koju otjelotvoruju apstraktne ideološke kategorije u konkretnim političkim oblicima i praksama. Upraznjeno mjesto moći, koje nastaje poslije smrti kralja i nestanka božanskog suvereniteta, omogućava ideologiji da sebe otjelotvori kroz mitske slike. Postavlja se pitanje: da li je u razmađijanom svijetu umske samodeterminacije i slobodnog korištenja intelekta potrebno kroz mitske slike izraziti ideološki smisao i cilj?</p>
<p>Sadržaj predmeta: Tokom predavanja studentima se nude osnovne informacije o ideologijama koje nastaju poslije Francuske revolucije, kao i vizuelnoj mogućnosti predstavljanja moći tih ideologija: liberalizma, konzervatizma, nacionalizma, komunizma, socijalizma... Stoga, tema ovog kursa je fokusirana na pitanja: na koji način ideologija konstituiše 'prirodni' pogled kolektivnog i individualnog subjekta, te kako 'pogled' Drugog konstituiše 'našu' subjektivnost. Dakle, s jedne strane, pogled se konstituiše unutar kulturoloških praksi, a s druge strane, pogled može da konstituiše kulturološku praksu - performativnu moć - koja određuje granice našega pojedinačnog i opšteg 'ja'. Također, tokom kursa će se postaviti pitanje da li je doba tehno-slike biološki mutiralo naš pogled; ustvari, iako u istoriji civilizacije ne postoji neutralni pogled koji je neovisan od kulturološkog šematizma, i koji može iz nedeterminisane tačke da vidi jasno i objektivno, možemo reći da u doba <i>slike svijeta</i> mutiranje našeg pogleda je povezano sa biomoći koja ne samo da iznutra oblikuje 'spontanitet gledanja', već i samu motoriku tijela. Stoga, tijelo je postalo slika u kojoj je privid zamjenio stvarnost! U tom kontekstu, provokativno je pitanje na koji način funkcioniše slika ratovanja, kada se ratovi vode kao video igrice i kada unutar moderne tehnologije nadgledanja ulovljena slika 'neprijatelja' ujedno znači i njegovu eliminaciju!</p>

Studenti aktivno sudjeluju u radu – čitaju i analiziraju odabrane tekstove iz literature te samostalno i kritički interpretiraju različite tekstove.

Preduvjeti za upis predmeta: nema

Način provjere znanja:

Studenti pripremaju jedan kraći seminarski rad na odabranu temu koji izlažu samostalno na satu ili na ispitu. Ispit je usmeni – razgovor o pojedinim temama i pročitanoj literaturi.

Literatura:

Althusser, Louis. *Ideologija i državni ideološki aparat* (2009) Loznica: Karpos.

Benjamin, Walter. *Izabrana dela 1* (2011) Beograd: Službeni glasnik.

Barthes Roland. *Image, Music, Text* (1978) New York: HILL and WANG.

Baudrillard Jean. *Simulakrumi i simulacija* (2001) Zagreb: Psefizma.

Erjavec, Aleš. *Ideologija i umjetnost modernizma* (1991) Sarajevo: Svjetlost.

Grojs, Boris. *Umetnost utopije* (2011) Beograd: Plavi krug.

Flusser, Vilem. *Za filozofiju fotografije* (2005) Beograd: Foto Artget.

Ranciere, Jacques. *The Future of the Image* (2009) London-New York: Verso.

Sontag, Susan. *Eseji o fotografiji* (1982) Beograd: Sic.

Virilio, Paul. *Mašine vizije* (1993) Novi Sad: Svetovi.

Virilio, Paul. *Rat i Film* (2003) Beograd: Institut za film.

Žižek, Slavoj. *Pervetitov vodič kroz film* (2008) Zagreb: Antibarbarus.

Šira literatura:

Buck-Morris, Susan. *Svet snova i katastrofa* (2005) Beograd: Beogradski krug.

Ranciere, Jacques. *Mržnja demokracije* (2008) Zagreb: Ljevak.

Negri, Antonio – Hard, Michael. *Imperij* (2003) Zagreb: Arkzin.

Sontag, Susan. *Prizori tuđeg stradanja* (2005) Zagreb: Algoritam.

Deleuze, Gilles. *Pokretne slike* (1998) Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.

Lacan, Jacques. *Četiri temeljna pojma psihoanalize* (1986) Zagreb: Naprijed.

Foucault, Michel. *Hermenautika subjekta* (2003) Novi Sad: Svetovi.

Lefort, Claude. *Izumevanje demokratije* (2003) Beograd: Filip Višnjić

Nositelj predmeta/predavač: Nastavnik sa Odsjeka za komparativnu književnost i bibliotekarstvo

Naziv predmeta i šifra: Kultura i figure identiteta; KK 607
Semestar, broj sati i broj bodova: I, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Polazeći od recentnih rasprava i visoke konjunkture pitanja identiteta kako u kulturno-teorijskim, filozofskim, estetičkim etc. raspravama, tako i u političkim/ideološkim, i kulturnim praksama, ovaj kolegij ima za cilj da istraži i propita problem identiteta u različitim kulturno-teorijskim, filozofskim, književnim i umjetničkim konceptima i promjenljivim socio-kulturnim i povijesnim kontekstima. Pri tome je u interpretaciji identiteta bazični pojam - pojam <i>kompleksnosti identiteta</i> , kao iskustveno, antropološki i povijesno plastične i otvorene životne forme. Referentni okvir za istraživanje identiteta u ovom kolegiju je <i>kultura</i> , koja se također interpretira u matrici kompleksnosti, pluralnosti i povijesne promjenljivosti. Na pretpostavkama strukturne i dinamične kompleksnosti, pitanje identiteta i njegove konstitucije, istražuje se u različitim teorijskim i socio-kulturnim varijetetima u kojima se konstitucija (i važenje) identiteta osvjetljava se u dijalektici identiteta i razlike, u dijalektici slobode i dijalektici Drugosti, naime u modelima nadilaženja solipsističkih i monokulturnih dogmi.
Sadržaj predmeta: Na temelju početnog ontološko-logičkog određenja pojma "identitet" u kojemu je sadržana bazična dijalektika identiteta i <i>razlike</i> , pojam identiteta se varira u različitim perspektivama ljudskog povijesnog iskustva, počevši od pra-diferencije: Ja-Svijet, preko diferencije Ja-Ti i Ja-Drugi, do egzistencijalne,

socijalne, intersubjektivne, kulturne, antropološke i psihološke dinamike identiteta...Središnje mjesto zauzima kultura kao poseban topos „igre identiteta“, pri čemu i sama kultura (ili: kulture) fungira kao povijesno otvorena životna forma, odnosno kao otvorena organska kompleksnost koju čine ili izražavaju kulturni pod-sistemi ili izražajne životne forme u kojima se zrcali razumijevanje i samorazumijevanje čovjeka (društava, kultura i/ili pojedinaca). Kulture kao smislotvorni simbolički poreci predstavljaju višeznačna polja stvaranja (i rastvaranja) „identiteta“, pa se stoga tematiziranje identiteta i njegovih formi odvija u poljima jezika, umjetnosti, religije, filozofije i antropologije. Na toj osnovi se tematiziraju odnosi: svijeta i jezika, jezično otvaranje svijeta i jezična konstitucija identiteta, identitet i simboličke forme, mit, znanost, umjetnost, religija, filozofija .. umjetnost...; identitet između determinizma i slobode, identitet u ogledalu prirode; identitet u ogledalu filozofske i kulturne antropologije etc. Sa stajališta ideje kompleksnosti problematiziraju se modeli kulture i kulturnog identiteta: od monokulture, preko multikulture i ideje interkulturalnosti do ideje transkulturnog identiteta, te do pitanja njihovih granica i aporija.

Preduvjeti za upis predmeta: nema

Način provjere znanja:

Studenti pripremaju jedan kraći seminarski rad na odabranu temu koji izlažu samostalno na satu ili na ispitu. Ispit je usmeni – razgovor o pojedinim temama i pročitanoj literaturi.

Literatura:

Claudia Radermacher/Gerhard Schweppenhäuser, *Postmoderne Kultur?*, Westdeutscher Verlag, Opladen 1997.

Interkulturalität. Grundprobleme der Kulturbegegnung (Mainzer Universitätsgespräche; Studium Generale der Johannes Gutenberg-Universität Mainz), Mainz 1998

Hans-Georg Gadamer, *Istina i metoda*, V. Masleša. Sarajevo, 1978.

Hans-Georg Gadamer, *Čitanka* (priredio Jean Grondin), MH, Zagreb 2002

Edgar Moren, *Duh vremena* (2) BIGZ, 1979

Claude Lévi Strauss, *Divlja misao*, Golden Marketing, Zagreb 2001

Herbert Marcuse, *Eros i civilizacija. Filozofsko istraživanje Freuda*. Naprijed, Zagreb 1964

Peter Sloterdijk, *Kritika ciničnog uma*, Globus, Zagreb 1992

Eugen Fink, *Osnovni fenomeni ljudskog postojanja*, Nolit, Beograd 1984

Ernst Cassirer, *Filozofija simboličkih oblika*, Novi Sad 1969

Christoph Jamme, *Gott an hat ein Gewand. Grenzen und Perspektiven philosophischer Mythos-Theorien der Gegenwart*, Suhrkamp, Frankfurt/M, 1990.

Bernhard Waldenfels, *Topographie des Fremden. Studien zur Phänomenologie des Fremden* (1) Suhrkamp, Frankfurt/M, 1997

Bernhard Waldenfels, *Vielstimmigkeit der Rede, Studien zur Phänomenologie des Fremden* (4) Suhrkamp, Frankfurt/M 1999

Karl Jaspers, *Pitanje krivnje*, AGM, Zagreb 2006

Gotfried Benn, *Dvostruki život*, Svetovi, Novi Sad 1991

Jürgen Habermas, *Između narturalizma i religije*, Tugra, Sarajevo 2009

Jürgen Habermas, *Rascijepljeni Zapad*, Rabic, Sarajevo, 2011

Thomas Mann, *Doktor Faustus*, Ljevak, Zagreb 2000

Hermann Broch, *Mesečari*, Nolit, Beograd 1982

Herman Melville, *Moby Dick*, Globus media, Zagreb 2004

Robert Musil, *Čovjek bez svojstava*, Otokar Keršovani, Rijeka 1967

Nositelj predmeta/predavač: dr. Almir Bašović, vanredni profesor

Naziv predmeta i šifra: Dramski modeli u XX stoljeću, KK 608
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar; 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa pojmom dramskog modela kao sistema koji pokazuje po kojim zakonima su elementi drame organizirani u cjeline višeg reda, a zatim upoznavanje studenata sa osnovnim dramskim modelima u drami XX stoljeća.
Sadržaj predmeta: Prvi dio predmeta bi se bavio kompliciranim Čehovljevim dramama na kojima bi se, upravo zbog njihove kompliciranosti, pokazala i plauzibilnost i ograničenost upotrebe samog pojma dramskog modela. Zatim bi se na dramama ekspresionizma ukazalo na obnovu srednjovjekovnih dramskih modela, na konkretnim primjerima bi se razmotrila obnova moraliteta, misterije i mirakuluma u drami s početka XX stoljeća. U narednom bloku bi se razmotrila drama ideja, odnosno na konkretnim primjerima bi se pokazale osnovne karakteristike dramskog modela kod autora kao što su Sartre i Camus, na primjeru njihovih drama razmotrile bi se osnovne karakteristike dramske radnje kao filozofske parabole. Zatim bi se razmotrio model Beckettovih drama, pokazujući na koji način te drame korespondiraju sa srednjovjekovnim dramskim modelima, a istovremeno „produžavaju život“ dramskog modela koji u dramu XX stoljeća uvodi Čehov. Nakon toga bi se razmotrili i dramski modeli koji se oslanjaju na Becketta, naprimjer oni u dramama Edwarda Albeeja, i modeli koji se nastavljaju na ekspresionističku dramu, a mogu se prepoznati u tzv. britanskoj Novoj drami.
Preduvjeti za upis predmeta: Nema.
Način provjere znanja: Jedan obavezan praktični rad (niz scena, jednočinka ili drama) napisan po nekom od dramskih modela koji će se obrađivati na nastavi, zatim aktivno sudjelovanje u diskusiji na satima seminara i seminarski rad.
Osnovna literatura - A.P. Čehov: <i>Sabrana dela</i> , 1-12, preveo Zoran Božović, Beograd/Čakovec, 1990. - G. Kayser: <i>Od jutra do ponoći</i> , U: <i>Stvaranje moderne drame</i> , Čačak, 1982. - B. Brecht: <i>Majka Hrabrost</i> , Beograd, 1964. - S. I. Witkiewicz: <i>Ludak i opatica</i> , U: S. Selenić (prir.): <i>Avangardna drama</i> , Beograd, 1964. - J-P. Sartre: <i>Drame, Izabrana dela, Knj. 5</i> , Beograd, 1981. - A. Camus: <i>Drame</i> , Zagreb, 1999. S. Beckett: <i>Izabrane drame</i> , Beograd, 1984. E. Albee: <i>Zoološka priča</i> , U :S. Selenić (prir.): <i>Avangardna drama</i> , Beograd, 1964. S. Kane: <i>Complete Plays</i> , London, 2001.
Kritička literatura: - Aristotel, <i>O pjesničkom umijeću</i> , prevod i objašnjenja Zdeslav Dukat, Zagreb, 1983. - S. Baluhatyj: <i>Problemy dramaturgičeskogo analiza. Čehov</i> , Leningrad, 1927. - A. Bašović: <i>Čehov i prostor. Struktura dramskog prostora u Čehovljevim dramama kao koncentrirani izraz dramske strukture</i> , Novi Sad, 2008. M. Carlson: <i>Kazališne teorije 3</i> , Zagreb, 1997. W.W. Cook: <i>Plotto: A New Method of Plot Suggestion for Writers of Creative Fiction</i> , Battle Creek, 1928. F. Fergusson: <i>Pojam pozorišta</i> , Beograd, 1979. - G. Freytag: <i>Technique of the Drama: An Exposition of Dramatic Composition and Art</i> , Chicago,

1896.

- V. V. Frolov: *Sudb'y žanrov dramaturgii*, Moskva, 1979.
- A.J. Greimas: *Structural Semantics: An Attempt at the Method*, Nebraska, 1983.
- J. Hristić: *Čehov, dramski pisac*, Beograd, 1981.
- Dž. Karahasan: *Model u dramaturgiji*, Zagreb, 1988.
- V. Klotz: *Zatvorena i otvorena forma u drami*, Beograd, 1995.
- M. Pfister: *Drama. Teorija i analiza*, Zagreb, 1998.
- B. Senker: *Uvod u suvremenu teatrologiju I i II*, Zagreb, 2010.
- E. Souriau: *Dvesta hiljada dramskih situacija*, Sarajevo, 1958.
- J.L. Styan: *The Dark Comedy. The Development of Modern Comic Tragedy*, Cambridge, 1968.
- P. Szondi: *Teorija moderne drame*, Beograd, 1995.
- A. Ubersfeld: *Čitanje pozorišta*, Beograd, 1982.
- R. Williams: *Drama od Ibzena do Brehta*, Beograd, 1979.

Prva godina II. semester

Nositelj predmeta/predavač: dr. Edin Pobrić, vanredni profesor

Predavači: prof.dr. Dževad Karahasan, prof.dr. Senadin Musabegović, prof.dr. Muhamed Dželilović, prof. dr. Nina Alihodžić - Hadžialić

Naziv predmeta i šifra: Književnost i fenomeni kulture; KK 701
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 2P + 1S, 14 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: <i>obavezni</i>
Cilj predmeta: Cilj predmeta je sa stanovišta književnosti osvijetliti neke od fenomena kulture savremnog doba: historija grada, historija ljubavi, historija tijela, identitet, praznina i ljepota/čudovišno. Svaki od ovih fenomena je u odnosu na dati kontekst, jasno iscrtavao pojedine paradigme koje su se povijesno oblikovale unutar određenih kulturoloških podneblja. „Svjetska književnost“ je, kroz periodizaciju koju je uspostavljala, na vrlo različite načine propitivala odnos pojedinca naspram svakog od ovih fenomena i na taj način vrlo često uspostavljala i nešto što bi se moglo nazvati i kolektivnom svijesću.
Sadržaj predmeta: Historija grada Pripovijedati grad, kako je grad predstavljen - ispričovijedan u književnosti. Grad u <i>Hiljadu i jednoj noći</i> - Bagdad i Kairo, prije svega. Grad u grčkom ljubavnom romanu. Odsustvo grada u viteškom romanu. Andrićevo Sarajevo versus Sarajevo Isaka Samokovlije. Petrograd Dostojevskoga. Berlin E.T.A. Hoffmanna i Doebelinov Berlin. Grad kao ambijent i kao motivacijsko sredstvo. Grad kao element strukture i kao poetički element. Forme ponašanja likova i ambijent grada. Historija ljubavi Ogled u kojem se pitanja historije različitih kultura, mitologija, religija, filozofija, psihologija i etika presjecaju u pojmu ljubavi i na taj način višestruko recipročno međusobno osvjetljavaju. Ništa kao historija svjetske književnosti čovjeka ne suočava sa tolikom raznovrsnošću tipova ljubavi i njihovih oblika u ispoljavanju – još od onih dominirajućih u antici, erosa i filije, preko agape-a, obvezujuće ljubavi ovdje i sada koja je svoje puno ostvarenje našla u oblicima karitativne ljubavi, preko ljubavi stopljene sa mističkim učenjima i osjećajnosti (poput sufijaskoga)...pa sve do danas. Ljubav bi se u

književnosti tretirala i kao inspiracija i kao tema i kao motiv, ali i kao kulturni kod i moralni princip. Propitala bi se i osnovanost teze o „dva carstva imaginarnog“ – čitanja i ljubavi. Čitanje i ljubav kao izuzetni oblici pokušaja razumijevanja sa zajedničkim korijenom u „želji“ i „nedostatku“. Pitanje o sudbini čitanja u svijetu danas može se postaviti i kao pitanje sudbine ljubavi u tom istom svijetu.

Historija tijela

Ovaj dio kursa će tematizirati semiotiku tijela unutar književnog diskursa i njene historije. Tema će biti elaborirana kroz tri značajna fenomena: eros, rat i pamćenje. Pored književnosti antike i književnosti srednjeg vijeka, kao dvije epohe koje se posmatraju unutar binarnih opozicija, osnovna tematizacija ovog problema će se kretati od Proustovog djela (pamćenje tijela) do savremene književnosti unutar savremene zbilje bosanskohercegovačke stvarnosti – ratni i postratni period.

Identitet i književnost

Kulture kao smislotvorni simbolički poreci predstavljaju višeznačna polja stvaranja (i rastvaranja) „identiteta“, pa se stoga tematiziranje identiteta i njegovih formi odvija u poljima jezika, umjetnosti, religije, filozofije i antropologije. Na toj osnovi se tematiziraju odnosi: svijeta i jezika, jezično otvaranje svijeta i jezična konstitucija identiteta, identitet i simboličke forme, mit, znanost, umjetnost, religija, filozofija .. umjetnost...; identitet između determinizma i slobode, identitet u ogledalu prirode; identitet u ogledalu filozofske i kulturne antropologije etc.

Praznina

Praznina i ništa, nisu jedno te isto. Praznina je nešto između materije i ništavila, a ne sudjeluje ni u jednom ni u drugom. Od ništavila je odvaja dimenzija, a od materije mirovanje. Praznina je kao vrijeme. I vrijeme nema bića, jer budućnost još nije, prošlost više nije, a sadašnjost neprestano protiče. A ipak i o vremenu, kao i o praznini, govorimo kao da posjeduje biće jer i samo prolaženje je nešto. Praznina nema svoju ni pozitivnu ni negativnu vrijednost, ali može imati različite posljedice i smjernice. Jedna polazi od Gogolja i njegovog romana *Mrtve duše* i Kafkinog djela, u kome praznina stiče čudovišne posljedice, a druga se etablira od Dostojevskog prema postmodernom romanu gdje se praznina popunjava Drugošću.

Ljepota i čudovišno

Ako svijet razumijemo kao kozmos, onda se realnost *prikazuje* kao proporcionalna i harmonična prema principima Dobra i Ljepote. Sukladno tome, proces *normalizacije* pojedinca, prema metafori panopticona „drži“ čovjeka pod vidom kontinuirane kontrole u cilju svrhovitosti djelovanja prema određenim normama. Makrofizika Moći koja određuje ono što je „razumno i sukladno ljudskoj naravi“ neprestano podržava Autoritet propisanog Dobra i Ljepote.

Lukavoj, perfidnoj „slici i tvorbi čovjeka“ suprotstavlja se neuhvatljivo i kontinuirano izmicanje čudovišnog koje onemogućava bilo koju cjelovitu i harmoničnu fiksaciju. Propitivanje navedenih pojmova kroz historiju indirektno svjedoči o kritičkom odmaku od velikih ideologija ispisujući, istovremeno, „mogućnosti kulture“.

Nešto drugačiji način mišljenja, koji podražava snagu čudovišnog, dekonstruira jednostavne klasifikacije koje su se pojavljivale u okvirima identiteta i *predstava*. Logika čudovišnog modelira stvarnost izvan ograničenja i pojmove ostavlja u stalnom procesu postojanja, intezivirajući time tzv. „projekat slobode“. Polazište za raspravu o „ljepoti“ asimetrije, disharmonije i obezobličivosti ponudit će studentima/studenticama uvid u knjigu Umberta Eca *Istorija ružnoće* kao i suvremena čitanja mitova (o Meduzi , Narcisu, Orfeju i dr.) kroz različita literarna ostvarenja.

Preduvjeti za opis predmeta: nema

Način provjere znanja:

Seminarski radovi u odnosu na oblasti predmeta i usmeni ispit.

Literatura:

Badiou, A.: *Pohvala ljubavi*, Zagreb, Meandar Media, 2011.

Rougemont, D.: *Mitovi o ljubavi*, Beograd, Književne novine, 1985.

Ružmon, D.: *Ljubav i zapad*, Beograd, Službeni glasnik, 2011.

Platon: *Eros i Filia: Simpzij ili O ljubavi; Lisis ili O prijateljstvu*, Zagreb, Demetra, 1996.
 Fromm, E.: *Umijeće ljubavi*, Zagreb, Matica hrvatska, 1965.
 Barthes, R.: *Fragmenti ljubavnog diskursa*, Zagreb, Naklada Pelago, 2007.
 Fourier, C.: *Le Nouveau monde amoureux*, Paris, Antrophos, 1969.
 Marcuse, H.: *Eros i civilizacija*. Zagreb, Naprijed, 1964.
 Žižek, S.: *O vjerovanju: nemilosrdna ljubav*, Zagreb, Algoritam, 2007.

Hans-Georg Gadamer, *Istina i metoda*, V. Masleša. Sarajevo, 1978.
 Hans-Georg Gadamer, *Čitanka* (priredio Jean Grondin), MH, Zagreb 2002
 Edgar Moren, *Duh vremena* (2) BIGZ, 1979
 Caude Lévi Strauss, *Divlja misao*, Golden Marketing, Zagreb 2001
 Herbert Marcuse, *Eros i civilizacija. Filozofsko istraživanje Freuda*. Naprijed, Zagreb 1964
 Peter Sloterdijk, *Kritika ciničnog uma*, Globus, Zagreb 1992
 Eugen Fink, *Osnovni fenomeni ljudskog postojanja*, Nolit, Beograd 1984
 Ernst Cassirer, *Filozofija simboličkih oblika*, Novi Sad 1969
 Eko, Umberto: *Istorija lepote*. Beograd: Plato, 2009.
 Kompletna literatura početkom semestra.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Dževad Karahasan, redovni profesor

Naziv predmeta i šifra: Historija i poetika novele; KK 702
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Cilj i svrha predmeta je upoznavanje studenata s razvojem, poetičkim načelima i osobinama novele, jedne od najstarijih i najpopularnijih formi pripovijedne književnosti. Prva razina proučavanja bila bi dijakronijska i kandidatice bi upoznavala s nastankom novele u indijskoj književnosti (Pančatantra, Sedam mudraca), preko helenističke književnosti koja poznaje novelu kao specifičnu formu pripovijedanja na pola puta između anegdote i novele („Lažni bog kao ženik“ Pseudo-Eshinesa) do moderne novele koja nastaje u renesansi (Boccaccio), punu afirmaciju postiže u književnosti manirizma (Cervantes), preobražava se u romantizmu (Kleist, Puškin), pa u realizmu (Maupassant), da bi u moderni otkrila sasvim nove perspektive za sebe (Schnitzler). Druga razina bavljenja novelom bila bi poetička i orijentirala bi se na upoznavanje karakterističnih pripovjedačkih tehnika novele, njezinim odnosom prema drugim formama pripovjedačke proze, kao i njezinim odnosom prema filmu i teatru, kao umjetnostima koje su se novelom često i mnogo koristile.
Sadržaj predmeta: Sadržaj predmeta: Predavanja i seminari dijelili bi se u tri bloka. Prvi blok bi dijakronijski proučavao novelu i pratio kretanje žanra i forme u kojima se on javlja, od uokvirenog ciklusa novela (Pančatantra, Sedam mudraca, Kalila i Dimna, Hiljadu i jedna noć), preko anegdote razvijene do helenističke proto-novele, do moderne novele koje preobražava srednjovjekovne pripovijedne forme poput exemplum-a, fabliau-a i sličnih. Istovremeno bi se pratilo razvoj i kretanje novelističkog žanra u različitim kulturama - od Indije, preko islamske kulture do evropske srednjovjekovne, renesansne i moderne kulture. Drugi blok bi poetološki proučavao različite forme novelističkog žanra, kao što su razvijena anegdota helenističke književnosti, dovršena forma umjetničkog pripovijedanja iz vanjske perspektive kod Boccaccia, unutrašnji monolog kao novela kod Schnitzlera (Poručnik Gustl), visoko dramatizirana novela Kleista ili Puškina... U okviru trećeg bloka proučavali bi se odnosi novele prema drugim formama pripovijedanja i prema drugim umjetnostima. U kakvom odnosu stoji uokvireni novelistički ciklus (naprimjer Kalila i Dimna, Decamerone ili Hiljadu i jedna noć) prema romanu? Novela i drama. Novela u teatru, i to u dramskom teatru (Michael Kohlhaas), na jednoj strani, i u opernom teatru

(Pikova dama), na drugoj. Novela na filmu, od davnih ekranizacija Michaela Kohlhaasa, preko modernih (Pasolinijeve, naprimjer) ekranizacije Decamerone, do suvremenih ekranizacija, poput „Širom zatvorenih očiju“ Stanleja Kubricka kao filmske obrade Schnitzlerove Novele sna.

Preduvjeti za upis predmeta: nema

Način provjere znanja:

Studenti pripremaju jedan kraći seminarski rad na odabranu temu koji izlažu samostalno na satu ili na ispitu. Ispit je usmeni – razgovor o pojedinim temama i pročitanoj literaturi.

Literatura:

Pančatantra (izbor); Kalila i Dimna; 1001noć (izbor); G. Boccaccio, Decamerone (izbor); M. de Cervantes, Uzorite novele (izbor) ili Margerita de Navarra, Heptameron (izbor); H. von Kleist, Michael Kohlhaas, Vjeridba u San Domingu i Markiza von O.; S. Puškin, Pikova dama, Metak; A. Schnitzler, po izboru; M. Krleža, 1001 smrt (izbor)

Šira literatura:

Milivoj Solar, Ideja i priča, Zagreb, 2004; E.M. Meletinskij, Istoričeskaja poetika novely, Moskva, 1990; T.-G. Griffith, Bandello's Fiction, Oxford, 1955; I. Reid, The Short Story, London, 1977; G. Prince, A Grammar of Stories, The Hague-Paris, 1973; Tz. Todorov, Grammaire de Decameron, Paris, 1976; Tz. Todorov, Poétique de la prose, Paris, 1980; Wolfgang Rath, Die Novelle. Konzept und Geschichte, Goettingen, 2000; Hannelore Schläffer, Poetik der Novelle, Stuttgart, 1993; Winfried Freund, Novelle, Stuttgart, 2009; Kreimir Nemeč, Problemi teorije novele, in Teorija priče, Zagreb, 2007.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Hanifa Kapidžić-Osmanagić, profesor emeritus

Predavači: prof. dr. Nina Alihodžić Hadžialić

Naziv predmeta i šifra: Francuska ženska književnost druge polovine 20. i početka 21. vijeka; KK 703
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovnim tokovima ženskog pokreta i glavnim djelima ženske književnosti (pisma) u francuskoj kulturi i književnosti, koja usmjeravaju i teoriju ženskog pisanja u zapadnim književnostima.
Sadržaj predmeta: Kurs je zasnovan na obradi <i>Drugog (s)pola</i> Simone de Beauvoir (1908-1986) iz 1949. Godine, prevedenog u SAD početkom pedesetih godina. Podrobno će se analizirati književna djela, romani i esejistika (memoari) same S.de Beauvoir, posebno <i>L'Invitee</i> (Gošća) i <i>Les Mandarins</i> (Mandarini); kao i <i>Memoires d'une jeune fille rangee</i> (Memoari dobro odgojene djevojke), <i>La Force de l'age</i> (Snaga godine), <i>La Force des choses</i> (Snaga stvari). Predstaviće se Sartreova egzistencionalistička filozofija, kao ontoločka baza <i>Drugog (s)pola</i> .
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Pismeno i usmeno.
Literatura: Navedena djela, u francuskom originalu ili u prevodu na b/h/s. Hanifa Kapidžić-Osmanagić: Egzistencijalizam sistem stvaranja i življenja, Jean-Paul Sartre, Simone de Beauvoir, u: Suočnja II, Portreti i prigode, str. 215-257, Svjetlost, Sarajevo, 1981.

Opširnija literatura pred početak semestra.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Enver Kazaz, redovni profesor

Naziv predmeta i šifra: Ratno pismo u kontekstu kulture sjećanja i društvenog pamćenja; KK 704
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa mnogostrukim relacijama između ratnog pisma i modela kulture sjećanja i društvenog pamćenja
Sadržaj predmeta: Bazirano na <i>poetici svjedočenja</i> , bosanskohercegovačko ratno pismo oblikuje različite modalitete reprezentiranja ratnog užasa, pri čemu radikalno redefiniira herojskocentričnu i vitkimološku kulturnu paradigmu naslijeđenu iz tradicije. Individualizacijom, deheroizacijom i deviktimizacijom memorije, ratno pismo se subverzivno postavlja prema spomeničkoj, kulturi komemorativnih rituala, političkom i ideološkom, te historiografskom diskursu koji nastoje izgraditi homogene kolektivne identitete i na intepretaciji rata zasnovati simbolički imaginarij za njihovo (pre)oblikovanje. Empatička i apelativna, zasnovana na postutopijskoj i etici stradalnika/ica, ratna književnost zauzima poziciju govora odozdo, s rubova i društvenih margina kako bi osporila diskurzivnu mrežu društvenog središta i vrha hijerhije moći. U potrazi za postragičkom etikom, ova književnost razvija polje pacifikacije kao preduvjet za dijalog o osnovama novog, postapokaliptičnog humanizma i etike odgovornosti u društvenom konetkstu u kojem nije obavljena denacifikacija, a ideologije koje su prouzročile ratni užas, genocid, ubricid, etničko čišćenje, masovna silovanja i druge prakse zločina, vrše dodatnu militarzaciju društvenog polja u postratnom periodu svojom negacijom genocida i odgovronsoti za ratni užas. Višetruko opoziciono prema takvim modelima društvenog pamćenja, ratno pismo nastoji <i>istinom individue</i> i njenog ratnog iskustva utvrditi <i>istinu povijesti</i> .
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Studenti pripremaju seminarski rad na odabranu temu koji brane na ispitu.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. <i>Kultura sjećanja 1991. Povijesni lomovi i savladavanje prošlosti.</i> Zbornika radova, Zagreb, 2011.2. <i>Kultura sjećanja 1945. Povijesni lomovi i savladavanje prošlosti.</i> Zbornik radova, Zagreb, 2009.3. Ivan Čolović, <i>Boredl ratnika</i>, Beograd, 2007.4. Pavle Levi, <i>Raspad Jugoslavije na filmu</i>, Beograd, 2009.5. Hans Urlih Veler, <i>Nacionalizam, istorija, forme, posledice</i>, Novi Sad, 2002.6. Mišel Fuko, <i>Rađanje biopolitike</i>, Novi Sad, 2005.

7. Emanule Levinas, *Totalitet i beskonačnost*, Beograd, 2006.
8. Žak Derida, *Politike prijateljstva*, Beograd, 2001.
9. Alaida Asman, *Rad na nacionalnom pamćenju*, Beograd, 2002.
10. Jan Asman, *Kulturno pamćenje*, Zenica, 2005.
11. Pol Konerton, *Kako društva pamte*, Beograd, 2002.
12. Maja Brkljačić i Sandra Prlenda, *Kultura pamćenja i historija*. Zbornik radova, Zagreb, 2006.
13. Ugo Vlaisavljević, *Rat kao najveći kulturni događaj*, Sarajevo, 2007.
14. Enver Kazaz, *Subverzivne poetike*. Tranzicija, kultura, ideologija, Sarajevo-Zagreb, 2012.
15. Enver Kazaz, *Neprijatelj ili susjed u kući*, Sarajevo, 2008.
16. *Balkan kao metafora*. Zbornik radova, Beograd, 2002.
17. Marija Todorova, *Imaginarni Balkan*, Beograd, 2006.
18. Edward Said, *Kultura i imperijalizam*, Beograd 2002.
19. Davor Beganović i Peter Braun, *Krieg Sichten*. Zur medialen Darstellung der krige in Jugoslavien, Munchen, 2007.
20. Davor Beganović, *Poetika melankolije*, Sarajevo, 2009.
21. Branka Vojnović, *Sarajevska ratna priča: naracija, empatija, etika*. Rukopis dotkorske disertacije, Filozofski fakultet, Zagreb, 2012.
22. Keith Doubth, *Sociologija nakon Bosne*, Sarajevo, 2003.
23. *Historijski mitovi na Balkanu*. Zbornik radova, Sarajevo, 2003.
24. Šaćir Filandra, *Bošnjaci nakon socijalizma*, Sarajevo-Zagreb, 2012.
25. Nerzuk Ćurak, *Obnova bosanskih utopija*, Sarajevo, 2006.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Andrea Lešić-Thomas, vanredna profesorica

Naziv predmeta i šifra: Uvod u kognitivnu poetiku; KK 705
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
<p>Cilj predmeta: Kognitivna poetika, kao interdisciplinarna pod-disciplina kognitivne nauke, počiva na pretpostavci da je ljudska sposobnost razumijevanja literarne fikcije nastavak i specijalna primjena naših opštih kognitivnih sposobnosti (Stockwell 2002, Tsur 2008). Međutim, po nekim kognitivistima, ovo je zapravo blaža verzija mnogo spektakularnije tvrdnje, one po kojoj naša sposobnost stvaranja i razumijevanja fiktivne priče zapravo najdirektnije počiva na osnovnim principima ljudske spoznaje. Odnosno, ne samo da mi fiktivni svijet razumijevamo istom vrstom logike kao i empirijski svijet, nego i da naše razumijevanje empirijskog svijeta i aktivnost u njemu leže na kognitivnim postavkama koje smo navikli da smatramo prvenstveno književnim. "Kognitivna revolucija" koja se desila u toku zadnjih par decenija, i koja je donijela uvide kognitivnih nauka (a posebno kognitivne lingvistike) u proučavanje književnosti, otvorila je prostor u kom je moguće, ponovno, vratiti se i reformulisati stari aristotelijanski stav da je književnost posebna spoznajna alatka koja nam pomaže u organizaciji našeg znanja o svijetu i koja posjeduje jedinstvenu sposobnost uvida u procese kojima naš um oblikuje znanje i o svijetu i o samom sebi.</p> <p>Ovaj predmet bi trebao studentima pružiti uvid u najnovije koncepcije ovakvog (interdisciplinarnog, kontekstualno osviještenog i o smislu književnosti upitanog) pristupa književnosti. Studenti će kroz rad na seminarima i kroz seminarske radove primjenjivati obrađene kognitivno-poetičke koncepte na one aspekte književnosti ili književna djela koja njih zanimaju. Namjera je da studenti imaju pristup najnovijim publikacijama i da na tom osnovu dalje razvijaju svoje ideje.</p>

Sadržaj predmeta:

Osnovne teme i koncepti koji će predstavljati jezgro za dalju raspravu biće sljedeći:

Odnosi između kognitivne lingvistike, kognitivne nauke i kognitivne poetike
Odnos između kognitivne poetike i strukturalizma/poststrukturalizma/semiotike
Figura i pozadina u književnom tekstu
Pojam konceptualne metafore
Konceptualni *blending*
Male spacijalne priče, projekcija i parabola
Scenarij i shema
Tekstualni i diskurzivni svjetovi
Moć klišeja i stereotipa
Problem razumijevanja književnog teksta

Budući da se ova grana književne teorije trenutno jako brzo razvija, sadržaj predmeta će se neminovno svake godine donekle mijenjati, kako bi se studentima omogućio pristup najnovijim idejama iz tekućih publikacija.

Preduvjeti za upis predmeta: znanje engleskog jezika, budući da je gotovo sva stručna literatura na tom jeziku

Način provjere znanja:

Usmene rasprave na satu (20%), izlaganje/prezentacija na satu (20%), i seminarski rad (60%)

Literatura:

Stockwell, Peter. (2002). *Cognitive Poetics: An Introduction*. London: Routledge
Gavin, Joanna and Gerard Steen, eds.. (2003) *Cognitive Poetics in Practice*. London: Routledge
Tsur, Reuven. (2008). *Towards a Theory of Cognitive Poetics*. Brighton: Sussex Academic Press
Turner, Mark. (1996). *The Literary Mind*. Oxford: Oxford University Press
Richardson, Alan and Francis F. Steen, eds.. (2002) *Literature and the Cognitive Revolution*. Special Issue of *Poetics Today* (23:1). Durham: Duke University Press
Fauconnier, Gilles and Mark Turner. (2002) *The Way We Think: Conceptual Blending and the Mind's Hidden Complexities*. New York: Basic Books

Šira literatura:

Tekuće publikacije iz kognitivne poetike i književna djela po prijedlogu samih studenata.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Asja Mandić, vanredni profesor

Naziv predmeta i šifra: Muzejske studije u novom mileniju; KK 706
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari,
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Cilj predmeta je upoznati studente s ekspanzijom i pluralizacijom muzejske teorije u 21. stoljeću, odnosno razvojem muzejskih studija čije izvore pronalazimo u dostignućima, izazovima i razvojem „nove muzeologije.“ Cilj je posmatrati muzej kao kompleksan kulturni fenomen, kroz druge naučne discipline (filozofiju, sociologiju, teoriju umjetnosti...) i u odnosu na neka od ključnih pitanja teorije kulture kojim se muzejske studije danas bave. Predmet stimulira studente da kritički razmišljaju o poziciji, ulozi i transformaciji muzejskih institucija i njihovih osnovnih funkcija u vremenu vladavine globalizacije, potrošačkog kapitalizma i spektakularne industrije zabave, kao i kroz odnos i preklapanje s drugim institucijama kulture i umjetnosti. Jedan od važnih ciljeva predmeta je osposobiti studente za kritičko iščitavanje literature.

Sadržaj predmeta:

Studenti se upoznaju s osnovnim muzejskim pojmovima, definicijama, funkcijama i tekstovima teoretičara čija promišljanja su dala značajan doprinos razvoju nove muzejske misli (od Barthesa, Foucaulta, Deborda, Bourdieua do Baudrillarda, Huyssena, Benetta) te dovela do toga da je muzeologija postala više teorijski i humanistički orijentirana. Muzej će se posmatrati u odnosu na pojmove kao što su identitet, naslijeđe, memorija, autentičnost, naracija, kao i na pitanja koja otvara recentnija muzejska teorija: „Foucault efekt“ u muzejskim studijama; muzej kao sekularni ritual; muzej kao tekst; muzej kao mas medij; spektakularna arhitektura kao muzej umjetnosti (fenomen *starchitecta*), muzej kao tržišni centar, smrt autora/kustosa i rođenje čitaoca /muzejskog posjetioca; pitanja muzejske etike; uloga konstruktivističke teorije komunikacije na muzejsku djelatnost; pitanja muzejske publike (pristupačnost, raznolikost, interaktivnost, odnos prema zajednici); novi modeli muzejske edukacije i strategije vizuelnog razmišljanja kao pristup kojim se povećava recepcija umjetnosti, pospješuje kognitivni razvoj, te vizuelna i muzejska pismenost.

Studenti aktivno sudjeluju u nastavnom procesu, čitaju i analiziraju odabrane tekstove i učestvuju u diskusiji.

Preduvjeti za upis predmeta: nema**Način provjere znanja:**

Studenti pripremaju seminarski rad na odabranu temu koji prezentiraju na satu ili na ispitu. Ispit je usmeni razgovor o pročitanoj literaturi.

Literatura:

Art and Its Publics: Museum Studies at the Millennium. (2003) McClellan, Andrew. (ur) Oxford: Blackwell Publishing.

Bonito Oliva, Akile. *Muzeji koji privlače pažnju.* (2010) Beograd: Clio.

A Companion to Museum Studies. (2006) S. Macdonald (ur) Malden, MA i Oxford: Blackwell Publishing.

Falk, John i Dierking Lynn (1992) *The Museum Experience.* Washington DC: Whalesback Books.

Grasping the World: The Idea of the Museum. (2004) D. Preziosi, C. Farago (urs) Aldershot: Ashgate Publishing Company.

Hein, Hilde. *The Museum in Transition: A Philosophical Perspective.* (2000) Washington i London: Smithsonian Institution Press.

Museum Frictions: Public Cultures/Global Transformations. (2006) I. Karp, C. Kratz, et. all. Durham i London: Duke University Press.

The New Museology. (1989) P. Vergo (ur) London: Reaktion Books.

Weil Stephen (2002) *Making Museums Matter.* Washington i London: Smithsonian Institution Press.

Zbirka teorijskih tekstova (A. Appadurai, J. Baudrillard, P. Bourdieu, N.G. Canclini, C. Duncan, M. Foucault A. Huyssen F. Jameson, R. Krauss...)

Napomena:

Čitaju se samo izvodi iz navedenih knjiga. Studentima će početkom semestra biti ponuđena zbirka tekstova.

Šira literatura:

The Educational Role of the Museums (2001) E. Hopper-Greenhill (ur) London i New York: Routledge.

McClellan, Andrew. *The Art Museum from Boullée to Bilbao.* (2008) Berkeley, University of California Press.

Museum Revolutions: How Museums Change and are Changed. (2007) S. Knell, S. MacLeod, S. Watson (urs). London i New York: Routledge.

Preziosi, Donald. *Brain of the Earth's Body: Art, Museums, and the Phantasms of Modernity.* (2003). Minneapolis: University of Minnesota Press.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Zvonimir Radeljković, profesor emeritus

Naziv predmeta i kod: Poezija i proza I svjetskog rata, KK 603
Semestar, broj sati i bodova: II, 2 sata predavanja, i 1 sat seminara; 8 ECTS
Trajanje: jedan semester
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa proznim i pjesničkim djelima evropskih i američkih pisaca o I svjetskom ratu. Geneza i razvoj antiratnog literarnog stava. Žanrovski i ideološki prilaz ovoj temi.
Sadržaj predmeta: Kurs je usmjeren na neka od značajnih, uglavnom angloameričkih, francuskih i njemačkih poetskih i proznih književnih djela, pretežno pjesama i romana, koji slikaju novo iskustvo rata preko opisa situacija, dilema i iskustava karakterističnih za I svjetski rat, kao prvi moderni rat. Kurs je usmjeren na sljedeća djela: Wilfred Owen, „Anthem For Doomed Youth“, „Dulce et Decorum Est“, „Exposure“, „Futility“, „Strange Meeting“ (sve posthumno); Siegfried Sasson, „Does It Matter?“ (1913.), „The Hero“ (1917.). „Counter-Attack“ (1919.), „The General“, „On Passing The New Menin Gate“(1928.); Isaac Rosenberg, „Break of Day in the Trenches“(1916.), „Dead Man's Dump“ (1917.); e. e. cummings, „my sweet old etcetera“ (1926.) „i sing of Olaf glad and big“ (1931). Henri Barbusse: <i>Le Feu: journal d'une esconade</i> , (1916, kod nas prevedeno kao <i>Oganj</i> , 1980.); Miroslav Krleža, <i>Hrvatski bog Mars</i> , (1922, 1933); William Faulkner, <i>Soldiers' Pay</i> , (1926, kod nas <i>Vojnikova nagrada</i> , 1964); Erich Maria Remarque, <i>Im Westens nichts Neues</i> (1928/29, kod nas <i>Na zapadu ništa novo</i> , 1966); Ernest Hemingway, <i>A Farewell To Arms</i> (1929, kod nas <i>Zbogom oružje</i> , 1937).
Preduvjeti za upis predmeta:
Način provjere znanja: Sudjelovanje u diskusiji na satima seminara, dva eseja.
Literatura: Sva gorepomenuta poezija i romani. Paul Fussell, <i>The Great War and Modern Memory</i> , OUP, 1977. http://www.matica.hr/Vijenac/vijenac451.nsf/AllWebDocs/Kad_su_se_carevi_igrali_rata Robert Graves, <i>Zbogom svemu tom</i> , Sandorf, Zagreb, 2010. Zvonimir Radeljković, „Barbusse, Krleža i ‘veliki rat’“, <i>Sarajevske sveske</i> , br. 43/44 (2014.), str. 221-231.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Ksenija Kondali, vanredna profesorica

Naziv predmeta i šifra: Pamćenje, prostor, identitet; KK 707
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Kolegij ima za cilj osposobiti studente za analizu oblikovanja osobnih i kolektivnih identiteta te proizvodnje kulturnog pamćenja i povezanosti s prostorom u književnim i neknjiževnim tekstovima, diskursima i medijima. Očekuje se da će studenti biti osposobljeni prepoznati i kritički promišljati koncepcije i memorijalne politike upisane u književnim i drugim oblicima ljudskog stvaralaštva koji sadrže mjesta kulturnog identiteta. Studenti će steći znanja i kompetencije u korištenju relevantnih recentnih metodologijskih pristupa znanosti o književnosti, kulturalne teorije, teorije spacijalnosti i područja <i>memory studies</i> u analizi mnogostrukih značenja i dimenzija koja se očituju u u neprestanom pregovaranju i preplitanju pamćenja, prostora i identiteta.

Sadržaj predmeta:

Kolegij je posvećen izučavanju povezanosti pamćenja i prostora u izgradnji identiteta, odnosno izučavanju aspekata sjećanja i pamćenja kao izvora ljudskog identiteta u raznolikim tekstovima i diskursima. Uvažavajući stajalište da sjećanje i pamćenje igraju ključnu ulogu u oblikovanju individualnog i društvenog identiteta, kolegij će uključiti i propitivanje djelovanja prostora na oblikovanje identiteta, odnosno načina kako dolazi do upisivanja iskustava u prostor s obzirom da je pamćenje moguće smatrati prostornim fenomenom a prostor tekstom. Budući da je riječ o polju izučavanja na kojem se prepliću spoznaje različitih humanističkih i društvenih disciplina koje su svojim teorijsko-istraživačkim aktivnostima i promišljanjima dovele do brojnih novih koncepata i tema od velikog odjeka i društvene važnosti, kolegij će ponuditi do sada nedovoljno zastupljene metode kojim će se podržati interdisciplinarna usmjerenost istraživanja književnosti, kulture i umjetnosti.

Polazište analiza u ovom kolegiju čine fenomeni sjećanja i pamćenja, osobito fragmentarnost i selektivnost sjećanja i pamćenja, kao i utemeljenost osobnih i kolektivnih identiteta u pamćenju. Teorijski će se elaborirati različiti vidovi i vrste pamćenja, poput kulturnog pamćenja, individualnog i kolektivnog pamćenja, transgeneracijskog prenošenja sjećanja u svrhu rekonstrukcije identiteta zajednice (postmemorija), društvenog pamćenja i dr. Uz ove ključne koncepte kolegij će raspraviti i niz drugih pitanja kao što su prijenos traumatičnih iskustava, izvedeni oblici poput konkurentskih sjećanja, protusjećanja, propitivanje njihove uloge u kulturnom pamćenju neke zajednice te uticaj prostora kao medija za prenošenje uspomena i prisjećanja.

Preduvjeti za upis predmeta: Nema

Način provjere znanja:

Usmene rasprave na satu (20%), izlaganje/prezentacija na satu (20%), pregledni rad (20%) i seminarski rad (30%).

Literatura:

1. Albvaš, Moris. „Kolektivno i istorijsko pamćenje“. *R.E.Č.* 56.2 (1999): 63-82.
2. Asman, Alaida. „O metaforici sećanja“. *R.E.Č.* 56.2 (1999): 121-135.
3. Assmann, Jan. *Kulturno pamćenje. Pismo, sjećanje i politički identitet u ranim visokim kulturama*. Zenica: Biblioteka tekst, 2005.
4. ----- „Kultura sjećanja“. *Kultura pamćenja i historija*. Ur. Maja Brkljačić i Sandra Prlenda. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, 2006. 47-78.
5. Bachelard, Gaston. *Poetika prostora*. Zagreb: Ceres, 2000.
6. Bal, Mieke. „Introduction: Type of Memories“. *Acts of Memory: Cultural Recall in the Present*. Ur. Mieke Bal, Jonathan Crewe i Leo Spitzer. Hanover & London: University Press of New England, 1999. vii-xvii.
7. Berk, Piter. „Istorija kao društveno pamćenje“. *R.E.Č.* 56.2 (1999): 83-92.
8. Bhabha, Homi K.. *The Location of Culture*. London: Routledge, 1995.
9. Biti, Vladimir. *Strano tijelo pri/povijesti: etičko-politička granica identiteta*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2000.
10. Claval, Paul. „Changing Conceptions of Heritage and Landscape“. *Heritage, Memory and the Politics of Identity. New Perspectives on the Cultural Landscape*. Ur. Niamh Moore i Yvonne Whelan. Aldershot, UK & Burlington, VT: Ashgate, 2007. 85-93.
11. Cosgrove, Denis, and S. Daniels (ur). *The Iconography of Landscape: Essays on the Symbolic Representations, Designs and Use of Past Environments*. Cambridge: University of Cambridge, 1988.
12. Cresswell, Tim. „Moralne geografije“. *Kulturna geografija. Kritički rječnik ključnih pojmova*. Ur. David Atkinson, Peter Jackson, David Sibley i Neil Washbourne. Zagreb: Disput, 2008. 173-180.
13. De Certeau, Michael. *Invencija svakodnevice*. Zagreb: Naklada MD, 2002.
14. Gillis, John R. „Pamćenje i identitet: povijest jednog odnosa“. *Kultura pamćenja i historija*. Ur. Maja Brkljačić i Sandra Prlenda. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, 2006. 171-195.
15. Hall, Stuart. „Cultural Identity and Diaspora.“ *Colonial Discourse and Post-Colonial Theory: An Introduction*. Ur. Patrick Williams i Laura Chrisman. Cambridge: Cambridge University Press, 1993. 392-

401.

16. Harvey, David. „Space as a Key Word“. *Spaces of Neoliberalization: Towards a Theory of Uneven Geographical Development*. Ur. David Harvey. Wiesbaden: Franz Steiner Verlag, 2005. 93–115.

17. Hayden, Dolores. *The Power of Place: Urban Landscapes as Public History*. Cambridge: MIT Press, 1999.

18. Hirsch, Marianne. *Obiteljski okviri: fotografija, priča i postmemorija*. Zagreb: Filozofski fakultet, 2008.

19. Hobsbawm, Eric. „Izmišljanje tradicije“. *Kultura pamćenja i historija*. Ur. Maja Brkljačić i Sandra Prlenda. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, 2006. 139-150.

20. Hubbard, Phil. „Prostor/mjesto“. *Kulturna geografija. Kritički rječnik ključnih pojmova*. Ur. David Atkinson, Peter Jackson, David Sibley i Neil Washbourne. Zagreb: Disput, 2008. 71-79.

21. Keith, Michael i Steve Pile. *Place and the Politics of Identity*. London: Routledge, 1993.

22. King, Nicola. *Memory, Narrative, Identity: Remembering the Self*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2000.

23. Konerton, Pol. *Kako društva pamte*. Beograd: Samizdat B92, 2002.

24. Longhurst, Robyn. „Tijelo“. *Kulturna geografija. Kritički rječnik ključnih pojmova*. Ur. David Atkinson, Peter Jackson, David Sibley i Neil Washbourne. Zagreb: Disput, 2008. 129-134.

25. Mitchell, Don. „Krajolik“. *Kulturna geografija. Kritički rječnik ključnih pojmova*. Ur. David Atkinson, Peter Jackson, David Sibley i Neil Washbourne. Zagreb: Disput, 2008. 81-90.

26. Nora, Pierre. „Između sjećanja i povijesti“. *Diskrepancija*. 8.12 (2007): 135-165.

27. -----. „Između pamćenja i historije. Problematika mjesta“. *Kultura pamćenja i historija*. Ur. Maja Brkljačić i Sandra Prlenda. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, 2006. 21-44.

28. O’Keeffe, Tadhg. „Landscape and Memory: Historiography, Theory, Methodology“. *Heritage, Memory and the Politics of Identity New Perspectives on the Cultural Landscape*. Ur. Niamh Moore i Yvonne Whelan. Aldershot, UK & Burlington, VT: Ashgate, 2007. 3-18.

29. Sharp, Joanne P. *Geographies of Postcolonialism. Spaces of Power and Representation*. London: Sage, 2009.

30. Soja, Edward. „Taking Space Personally“. *The Spatial Turn. Interdisciplinary Perspectives*. Ur. Barney Warf i Santa Arias. London & New York: Routledge, 2009. 11-35.

31. Šekaja, Laura. „Kultura, kulturni pejzaž, etničnost“. *Kultura, etničnost, identitet*. Prir. Jadranka Čačić-Kumpes. Zagreb, Institut za migracije i narodnost, Naklada Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo, 1999. 69-76.

32. -----. „Kultura kao objekt geografskog proučavanja“. *Društvena istraživanja* 35.3 (1998): 461-484.

33. Vučković Juroš, Tanja. „Kako nastaju kolektivna sjećanja: promišljanja o interakcionističkom modelu kolektivnih sjećanja“. *Revija za sociologiju* 40.1 (2010): 79-101.

34. Young, James E. „Tekstura sjećanja“. *Kultura pamćenja i historija*. Ur. Maja Brkljačić i Sandra Prlenda. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, 2006. 197-216.

35. Druga literatura po potrebi kao i relevantni časopisi, od kojih su mnogi dostupni putem Interneta, poput časopisa *History and Memory* i *Memory Studies*.

Druga godina III. semester

Nositelj predmeta/predavač: dr. Senadin Musabegović, vanredni profesor

Predavači: prof.dr. Edin Pobrić

Naziv predmeta i šifra: Teorije umjetnosti; KK 801
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2P + 1S, 14 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Predmet ima za cilj da uvede studente u probleme sistemske refleksije o fenomenu umjetničkog, postavi problem srodstva, sličnosti i razlika među različitim sferama umjetničke djelatnosti, ali i da historijski pokaže puteve kojim je prosla estetika i njenje svjevrsne „dekonstrukcije“ u savremenom dobu. Veoma važan cilj ovog kolegija da problem umjetnosti i estetskog inkorporira u kontekst pojma kulture i savremenog promišljanja njenih sastavnica i pretpostavki. Ako je umjetnost jedna vrsta prakse, unutar ovog predmeta treba ponuditi odgovor kakva je to praksa i koliko se razlikuju prakse unutar različitih vrsta umjetnosti. Pratit će se kanonska vrsta umjetnosti, ali će se insistirati na njenoj otvorenosti s obzirom na tehnološke inovacije, na integrativne i interelacijske kulturne procese.
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none">- Kratka historija različitih estetika- Mimesis kroz historiju / odnos reda i nereda u umjetnosti – od antike do manirizma- Odnosi među umjetnostima (intersemiotičko prevođenje: književnost i film; teatar i književnost – uloga tijela)- „Dekonstrukcija“ estetike i postmodernizam- Intertekstualnost i intermedijalnost / Kultura i subkultura- Savremena tumačenja
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Dva seminarska rada i usmeni ispit.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Grejam, Gordon: <i>Filozofija umetnosti</i>. Beograd: Clio, 2000.2. Foht, Ivan: <i>Uvod u estetiku</i>. Sarajevo: Svjetlost, 1984.3. Langer, Suzane: <i>Problemi umetnosti</i>. Niš: Gradina, 1990.4. Eko, Umberto: <i>Kultura, informacija, komunikacija</i>. Beograd: Nolit, 1973.5. Biemel, Walter: <i>Filozofske analize moderne umjetnosti</i>. Zagreb, 1980.6. Surio, Etjen: <i>Odnosi među umjetnostima</i>. Sarajevo: Svjetlost, 1958.7. <i>Estetička teorija danas: ideje Adornove estetičke teorije</i>: (zbornik); izbor Abdulah Šarčević. Sarajevo: „Veselin Masleša“, 1990.8. Giro, Pjer: <i>Semiologija</i>. Beograd: Prosveta, 1983.9. Fischer-Lichte, E.: <i>Estetika performativne umjetnosti</i>. Sarajevo: Šahnipašić, 2009.10. Ingarden, Roman: <i>Ontologija umjetnosti</i>. Novi Sad: Književna zajednica Novog Sada, 1991.11. Ženet, Žene: <i>Umetničko delo: estetska relacija</i>. Novi Sad: Svetovi, 1998.12. Sekulić, Nada: <i>O kraju antropologije: poststrukturalizam i savremena antropologija</i>. Beograd: Filozofski fakultet, 2007.13. Petrović, Sreten: <i>Estetika i sociologija</i>. Beograd: Naučna knjiga, 1990. <p>Kompletna literatura početkom semestra.</p>

Nositelj predmeta/predavač: Dr. Dževad Karahasan, redovni profesor

Naziv predmeta i šifra: Historija i poetika kriminalističke priče i romana; KK 802
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2P + 1S , 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznati kandidate s nastankom i razvojem žanra kriminalističke povijesti. Ujedno definirati i komentirati neka od pitanja koja se nužno javljaju u vezi sa historijom i granicama ovog žanra: da li je kriminalistički žanr eminentno racionalistički, da li tom žanru pripadaju i djela koja podrazumijevaju čovjeku nepojmljivu metafizičku tajnu (poput Sofoklovog Edipa), ili ona djela koja na kraju ne nude racionalno prihvatljivo i razumljivo rješenje (poput Stranca Alberta Camusa)
Sadržaj predmeta: Kurs kreće od pretpostavke da ovom žanru u najširem smislu pripadaju sva ona djela koja svoj siže temelje na potrazi za počiniocem nekog zločina, što bi značilo da je prva kriminalistička povijest u evropskoj književnoj tradiciji Sofoklov „Edip“. Zadatak kursa bio bi ispitati forme žanra i opisati njegove granice, analizirajući različite primjere i tragajući za mogućim odgovorima na pitanja koja se javljaju u vezi s analiziranim primjerima. Je li kriminalistička povijest književno djelo u kojem se istražuje zločin počinjen bez namjere i u neznanju? Pripada li tome žanru djelo koje pokazuje granice čovjekovog (ne)znanja? Postoje li i kako funkcioniraju granice između tragičnoga i komičnog u ovom žanru (Sofoklov Edip i Kleistov Razbijeni vrč)? Kako u okvirima žanra funkcioniraju komični detektivi, kakav je Hercule Poirot Agathe Christie? Je li junak koji je prisiljen na otkriće istine i rješenje kriminalnog slučaja, naprimjer sudac Adam iz Kleistove komedije, još uvijek „detektiv“ koji bi mogao pripadati žanru kriminalističke povijesti? Usporedo s tim odvijala bi se istraživanja različitih književnih tehnika, kojima se pripovijedaju kriminalističke povijesti, naprimjer odnos između pripovijedanja u prvom licu (siže kao proces saznavanja, pripovjedač kao detektiv) i pripovijedanja u trećem licu (pripovijedanje kao izvještaj, sveznajući pripovjedač, vanjska perspektiva). Moralo bi se istražiti i različite forme kompozicije, od one koju uvodi utemeljitelj žanra Edgar Allan Poe (u središtu povijesti stoji par detektiv-njegov prijatelj koji je ujedno pripovjedač), a nastavlja je A.C. Doyle i niz drugih autora, preko kompozicije sa izvana predstavljenim detektivom u središtu, do kompozicije sa središnjim likom predstavljenim iz unutrašnje perspektive. Posebni zadatak nameće filozofijski pogled na žanr, koji uključuje barem dva bitna pitanja: 1. racionalizam i odnos prema racionalnom saznanju, i 2. odnos prema zločinu, pojam i vrednovanje zločina u jednom kulturnom sistemu. Kako to pitanje osvjetljavaju „simpatični kriminalci“ poput Leblancovog Arsenea Lupina?
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Seminarski, usmeni i pismeni, radovi koji podrazumijevaju analizu jednog teksta ili pisanje kriminalističke povijesti.

Literatura:

Sofoklo, Edip; Francois Gayot de Pitaval, Nečuveni kriminalni slučajevi; H. von Kleist, Razbijeni vrč; E.T.A. Hoffmann, Gospođica Scuderi; E.A. Poe, Umorstva u ulici Morgue; A.C.Doyle, Izbor; Maurice Leblanc, Izbor; Agatha Christie, Izbor; Dashiell Hammett, Izbor; Raymond Chandler, Izbor

Šira literatura:

Zdenko Škreb, Detektivski roman, in: Književnost i povijesni svijet, Zagreb, 1981.; Stanko Lasić, Poetika kriminalističkog romana, Zagreb, 1973; Milivoj Solar, Povijesna poetika romana, Zagreb, 1986; Roger Caillois, Le roman policier, Paris, 1941; Nigel Morland, How to Write Detective Novels, London, 1936; Alma E. Murch, The Development of the Detective Novel, London-New York, 1958; Siegmund Freud, Dostojewski und die Vätertoetung, London, 1948; Michael Gilbert (ed.), Crime in Good Company, London, 1959; Klaus G. Just, Edgar Allan Poe und die Folgen, in: Uebergaenge, Bern-Muenchen, 1966; Edgar Marsch, Die Kriminalerzaehlung, Muenchen, 1972; Jochen Vogt (ed.), Der Kriminalroman, Muenchen, 1971; Viktor Šklovski, Novela tajn, in: Teorija Prozy, Lenjingrad, 1929; I. Revzin, K semiotičeskomu analizu detektivskogo romana, in: Programma i tezisi dokladov..., Tartu, 1964; Umberto Eco, L'analisi dell racconto, Milano, 1969.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Nina Alihodžić-Hadžialić, vanredni profesor

Naziv predmeta i šifra: Kulturologija i imagologija kroz koncepte postmodernizma; KK 803
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar
Status predmeta: Izborni
Cilj predmeta: <i>Kulturologija i imagologija</i> su interdisciplinarna područja unutar kojih se proučavatelji književnosti upućuju na razumijevanje teorijske problematike u vezi sa novim tendencijama u humanistici s kraja 20. stoljeća. Osnovni cilj je razotkriti ugnjetavalačku prirodu svih ideoloških tvorevina, pa tako i najvažnije književne forme 19., 20. i 21. stoljeća. Osobito je važno podvući snažan poriv za upoznavanjem onih kulturnih praksi nastalih kao svjedočanstvo o različitim iskustvima. Studentima će biti ponuđena određena teorijska znanja koja su u kompleksnoj međuovisnosti s postmodernističim romanesknim ostvarenjima.
Sadržaj predmeta: <p>Unutar nastavnog programa predviđenog za kolegij <i>Kulturologija i imagologija kroz koncepte postmodernizma</i> studenti i studentice će biti upoznati s značajnim pojmovima suvremene književne teorije i to u presjecištu mnoštva posve različitih, a time i konkurentnih polazišta načinjenih iz oprečnih perspektiva.</p> <p>Nastava će se jednim dijelom zasnivati na permanentnom dijalogu sa studentima i studenticama o njihovom načinu promišljanja o usvojenim znanjima s obzirom na njihove strukovne i studentske preferencije. U skladu s tim sugeriramo aktivan odnos u primjeni stečenih znanja u svrhu praktične primjenjivosti uočenih postavki različitih metodoloških orijentacija.</p> <p>U najširem smislu <i>kulturalne studije</i> su nastale kao potreba da se propita kompleksna problematika suvremenog svijeta i artifičnih tvorevina kao svjedočanstava o istom.</p> <p>Odabir interdisciplinarnog pristupa uslovljava upoznavanje načina funkcioniranja kulture u suvremenom svijetu s ciljem razotkrivanja onih kulturnih praksi koje utječu na oblikovanje čovjeka u svrhu manipulacije.</p> <p>Također, prateći koncepte postmodernističke misli i književnoumjetničkih ostvarenja moguće je aktualizirati dvije iznimno bitne teme. Čvorišne tačke propitivanja su analize usmjerene na „narav“ jezika i čovjeka.</p> <p>S obzirom na suvremene subverzije dosadašnjih uvriježenih stavova kao strategije propitivanja postaju interdisciplinarno obojene naučno analitičke kritike. U tom smislu pojava kulturologije i imagologije su</p>

novije discipline koje još uvijek nisu postale posve uvažene kao istraživačke paradigme. Rigidnošću znanosti o književnosti i nacionalnih filologija, s pojavom navedenih disciplina iste bivaju u znatnoj mjeri deideologizirane književnoznanstvene metode. Stoga, odabir analiziranih književnih djela kao i drugih umjetničkih ostvarenja bit će načinjen u dogovoru s studentima i studenticama ali će morati korespondirati s osnovnim sadržajem predmeta.

Preduvjeti za upis predmeta (ukoliko postoje, navesti koji): Nema.

Način provjere znanja:

- dva seminarska rada tokom semestra;
- pismeni i usmeni ispit krajem semestra.

Obavezna literatura:

- 1 Biti, Vladimir. 1989. *Pripitomljavanje drugog : mehanizam domaće teorije*. Zagreb : Hrvatsko filozofsko društvo.
- 2 Biti, Vladimir. 2000. *Pojmovnik suvremene književne i kulturne teorije*. Zagreb: Matica Hrvatska.
- 3 Duda, Dean. 2002 *Kulturalni studiji : ishodišta i problemi*. Zagreb: AGM.
- 4 Duda, Dean (ur.). 2006. *Politika teorije : zbornik rasprava iz kulturalnih studija*. Zagreb: Disput.

Dodatna i preporučena literatura:

- 1 Baudrillard, Jean. 1991. *Simbolička razmena i smrt*. Gornji Milanovac: Dečje novine.
- 2 Biti, Vladimir (ur.) .2002.*Politika i etika pripovijedanja*. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada.
- 3 Compagnon, Antoine. 2001. *Demon teorije*. Novi Sad: Svetovi.
- 4 Culler, Jonathan. 2001. *Književna teorija*. Zagreb: AGM.
- 5 Currie, Mark 1998. *Postmodern Narrative Theory*. London: Routledge.
- 6 Deleuze, Gilles 1989. *Fuko*. Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
- 7 Derrida, Jacques. 2002. *Politike prijateljstva*. Beograd.
- 8 Felman, Shosana. 1993. *Skandal tijela u govoru*. Zagreb: Naklada MD.
- 9 Felman, Shoshana. „S onu stranu Edipa : Primjerena priča psihoanalize“. U: *Suvremena teorija pripovijedanja*. ur. Biti, V. Zagreb: Globus, 1992. str. 258-311
- 10 Foucault, Michel 1971. *Riječi i stvari : arheologija humanističkih nauka*. Beograd: Nolit.
- 11 Foucault, Michel 1994. *Znanje i moć*. Zagreb: Globus.
- 12 Hall, Stuart 1996. „Kome treba identitet“. U: *Questions of Cultural Identity* (ur. Hall, S. & Gay, P du). London.
- 13 Hutcheon, Linda 2002. *The Politics of Postmodernism*. New York: Routledge.
- 14 Hutcheon, Linda.1996. *Poetika postmodernizma*. Novi Sad: Svetovi.
- 15 Lacan, Jacques 1986. *Četiri temeljna pojma psihoanalize*. Zagreb: Naprijed.
- 16 Lešić, Zdenko ... [et al.]. *Suvremena tumačenja književnosti i književnokritičko naslijeđe XX stoljeća*. Sarajevo. 2007.
- 17 Lešić, Zdenko. 2002. *Poststrukturalistička čitanka*. Sarajevo: Buybook.
- 18 Lodge, David. 1988. *Načini modernog pisanja : metafora, metonimija i tipologije moderne književnosti*. Zagreb: Globus : Stvarnost.
- 19 Oraić-Tolić, Dubravka. 2005. *Muška moderna i ženska postmoderna*. Zagreb: Naklada Ljevak.
- 20 Ricoeur, Paul 2004. *Sopstvo kao drugi*. Beograd: Jasen.
- 21 Said, Edward 2002. *Kultura i imperijalizam*. Beograd: Časopis Beogradski krug.
- 22 Said, Edward 2000. *Orijentalizam*. Zemun: Biblioteka XX vek; Beograd: Čigoja štampa.
- 23 Schaeffer, Jean-Marie 2001. *Zašto fikcija*. Novi Sad: Svetovi.
- 24 Showalter, Elaine.“ Feministička kritika u divljini“ U: *Poststrukturalistička čitanka*. ur. Lešić, Z. Sarajevo: Buybook, 2002. str. 307

25	Spivak, Gayatri Chakravorty. 2003. <i>Kritika postkolonijalnog uma</i> . Beograd: Beogradski krug.
26	Waugh, Patricia 1995. „What is Metafiction and Why are They Saying Such Awful Things About it?“. U: <i>Metafiction</i> . ur. Currie, M. New York, str. 51.
27	Zerzan, John. 2004. <i>Anarhoprimitivizam protiv civilizacije</i> . Zagreb: Jesenski i Turk.
28	Žižek, Slavoj. 2006. <i>Škakljivi subjekt : odsutno središte političke ontologije</i> . Sarajevo: Šahinpašić.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Marina Katnić-Bakaršić, redovna profesorica

Naziv predmeta i šifra: Stil, semiotika, kultura; KK 804
Semestar i broj bodova: 2 sata predavanja, 1 sat seminara; 8 ECTS
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje kandidata sa promatranjem stila kroz prizmu semiotike i kulture. Važan zadatak jeste sticanje svijesti o povezanosti ova tri pojma, uz sticanje teorijskih saznanja i konkretne analize i interpretacije različitih tipova tekstova (fikcionalnih i nefikcionalnih).
Sadržaj predmeta: Studenti stiču osnovna teorijska znanja o suvremenim proučavanjima stila u kontekstu semiotike i kulture. Polazi se i od suvremene kritičke semiotike i kritičke stilistike. Ukazuje se na povezanost stila i kulture, semiotike i kulture, stila i semiotike. Uspostavlja se kompleksni trodimenzionalni model proučavanja različitih tipova tekstova (fikcionalnih i nefikcionalnih, pisanih, usmenih, vizualnih, multimedijalnih i tekstova svakodnevice). Takav stilistički / semiotički / kulturalni model predstavlja se na odabranom korpusu (s jedne strane, tu su npr. tekstovi Maka Dizdara, Meše Selimovića, Ane Ahmatove, Marine Cvetajeve, A. S. Byatt, sa druge strane serijal Star Trek (Zvezdane staze), animirani filmovi, kao i predmeti / znakovi svakodnevice – npr. vrata i prozor).
Preduvjeti za upis predmeta: Nema.
Način provjere znanja: Sudjelovanje u diskusiji na satima predavanja i seminara, dva eseja.
Udžbenik:
Literatura: Barthes, R. (1994) <i>The Semiotic Challenge</i> . Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press. Beker, Miroslav (1993) <i>Okvir oko znaka (Uloga prozora u romanu Doktor Živago)</i> . U: Oraić-Tolić, D., Žmegač, V. (ur.) <i>Intertekstualnost & autoreferencijalnost</i> . Zagreb: Zavod za znanost o književnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Str. 59-70. Katnić-Bakaršić Marina (2006) <i>Značenja vrata: Prilog semiotici svakodnevice</i> . Dijalog, Sarajevo, vol. 1-2. Str. 88-102. Kress, G., van Leeuwen, Th. (1999) <i>Representation and Interaction: Designing the Position of the Viewer</i> . In: Jaworski, A., Coupland, N. (eds.) <i>The Discourse Reader</i> . London and New York: Routledge. Lotman, Jurij Mihajlovič (1998) <i>Kultura i eksplozija</i> . Prev. Sanja Veršić. Zagreb: Alfa. Weber, J. J. (ed.) (1996) <i>The Stylistics Reader. From Roman Jakobson to the Present</i> . London, New York, Sydney, Auckland: Arnold.
Šira literatura: Katnić-Bakaršić Marina (2010) <i>Od stvarnih do imaginarnih prostora u romanu Derviš i smrt Meše Selimovića</i> . Novi Izraz, br. 49-50, juli-decembar 2010. Str. 37-49. Katnić-Bakaršić Marina (2011) <i>Kultura i pamćenje u Kamenom spavaču Maka Dizdara</i> . Pregled, sarajevo, januar-april 2011, br. 1, str. 9-24.

Russell, L. Wolski, N. (2001) Beyond the Final Frontier: Star Trek, the Borg and the post-colonial. Intensities: The Journal of Cult Media, 1, spring-summer. On-line. Dostupno na: http://intensities.org/Essays/Russel_Wolski.pdf (Pristup: 17.8.2010.)

Škiljan, Dubravko. (2007)Vježbe iz semantike ljubavi. Zagreb: Antibarbarus.

Žanić, I. (2009) Kako bi trebali govoriti hrvatski magarci? O sociolingvistici animiranih filmova. Zagreb: Algoritam.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Edin Pobrić, vanredni profesor

Naziv predmeta i šifra: Vrijeme u romanu; KK 805
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Cilj predmeta je upoznavanje kandidata s pojmom <i>vremena</i> ali i pojmom <i>prostora-vremena</i> kroz različite naučne i humanističke discipline. Rasvjetljavanjem ovih fenomena naznačila bi se njihova uloga u književnim djelima, posebno unutar romanesknog žanra izražena kroz njegove različite tipove.</p> <p>U razmatranju problema vremena unutar romaneskne strukture poći će se od teza: a) vrijeme u književnom djelu ima prije svega žanrovsku funkciju, gdje je konstrukcija vremena odlučujući element romaneskne proze; b) na osnovu proučavanja vremena unutar romanesknog žanra problematizuje se i sam nastanak ove književne vrste (da li je roman produkt antičke Grčke ili modernog doba?); c) od realizma do postmodernizma, roman je doživio svoje preobražaje čiji su "zahvati" najočigledniji u različitoj koncepciji vremena unutar romaneskne strukture; d) vrijeme i prostor kao dvije neodvojive kategorije najopštije govore o modelu kulture iz koga je djelo poteklo.</p> <p>U odnosu na različite koncepcije hronotopa u književnosti (kao produkt različitih poetika, tipova romana, perioda u književnosti i kulturoloških razdoblja) i zakonitosti koje proizilaze iz fenomenologije vremena, u toku kolegija analizirala bi se različita književna djela određena naspram: historijsko-biografskog, kružnog, simultanog, linearnog i imaginarnog vremena, zatim vremena memorije, dinamičke bezvremenosti i eshatološke bezvremenosti. U tom smislu cilj kolegija je doći do »duha romana«, njegove hibridne konstrukcije koja je konstituirana na granicama »krize epoha«: od (post)modernizma do antike i nazad, u nekom simultanom trenutku baštineći na taj način različite historijsko-kulturološke paradigme.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>Kategorije prostora i vremena, kako u savremenoj nauci tako i u književnosti imaju jedinstvenost u poimanju koja se ogleda kroz združenu kategoriju izraženu pojmovima <i>vrijeme-prostor</i> u nauci, ili kako je to predložio Bahtin, <i>hronotop</i> u književnosti. Iako izučavanje ovog fenomena ima različite pristupe u različitim naučnim disciplinama, ipak postoji zajednička osnova: vrijeme-prostor je ono što nas određuje. Iz tog suodnosa proistekao je niz problema koji će biti temom ovog kolegija: problem ugla gledanja same „stvarnosti“ u odnosu na poimanje prostora-vremena, odnos fikcije i stvarnosti, biološko – kosmološko – psihološko vrijeme, fizika i vrijeme (strijela vremena, zakoni termodinamike i entropija, kvantna mehanika), filozofija i vrijeme (Augustin, Kant, Kierkegaard, Bergson, Heidegger), kognitivna teorija i prostor, poetika prostora kroz različite književne žanrove, hronotop i njegovi oblici u književnosti, odnos kauzalnosti i kontingencije kroz historiju književnosti.</p> <p>Teorijski modeli bi na osnovu navedenog, uz adekvatne primjere iz historije književnosti, bili prezentovani kroz sljedeće teme:</p>

Porijeklo romana kao sudar dvije različite koncepcije vremena: helensko doba (miješanje kulturoloških podneblja) i Dekartovo doba (roman kao novovjekovni žanr.) Roman u odnosu prema epu, noveli, predstavi i lirskoj pjesmi – koncepcije vremena. Roman i fenomeni tragičnog i komičnog – antropološke dimenzije. Temporalna struktura romana u odnosu na različite tipove romana. Roman 19. stoljeća i kauzalnost. Slike moderne u romanesknoj formi. Kontingencija i roman (post)modernizma. Postmodernizam kao simptom – poetika romana. Roman i nauka. Slika „stvarnosti“ u savremenom romanu kroz prizmu političke teologije. Roman i teologija ovisnog nastajanja.

Preduvjeti za upis predmeta: nema

Način provjere znanja:

Seminarski rad i usmeni odgovor na kraju semestra.

Literatura:

- Alberes, Rene-Maria: *Istorija modernog romana*; s francuskog preveo Milenko Vidaković. Sarajevo: Svjetlost, 1967.
- Bachelard, G.: *Poetika prostora*. Beograd: Kultura, 1969.
- Bahtin, Mihail: *O romanu*. Beograd: Nolit, 1989.
- Bahtin, Mihail: *Problemi poetike Dostojevskog*. Beograd: Nolit, 1967.
- Bal, Mieke: *Naratologija: teorija priče i pripovedanja*. Beograd: Narodna knjiga-Alfa, 2000.
- Bergson, Henri: *Ogled o neposrednim činjenicama svesti*. Beograd: NIP "Mladost", 1978.
- Biti, Vladimir: *Suvremena teorija pripovijedanja*, Zagreb, 1992.
- Biti, Vladimir: *Upletanje nerečenog: književnost / povijest / teorija*. Zagreb: Matica hrvatska, 1994.
- Borges: *Porijeklo vječnosti*
- Durand, G.: *Antropološke strukture imaginarnog*. Zagreb: August Cesarec, 1991.
- Eco, Umberto: *Šest šetnji pripovjednim šumama*. Zagreb: Algoritam, 2005.
- Eco, Umberto: *Otvoreno djelo*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1965.
- Eco, Umberto: *Granice tumačenja*. Beograd: Paideia, 2001.
- Faucalt, Michel: *Znanje i moć*. Zagreb, 1994.
- Greene, Brian: *Prostor, vrijeme i zašto su stvari kakve jesu*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, 2006.
- Hamvaš, Bela: *Teorija romana*; prevod i pogovor Sava Babić. Beograd: Studentski kulturni centar, 1996.
- Hawking, Stephen William: *Kratka povijest vremena*. Zagreb: Izvori, 1997.
- Heidegger, Martin: *Kraj filozofije i zadaća mišljenja*. Zagreb: Naprijed: "Brkić i sin", 1996.
- Hirsch, E.D.: *Načela tumačenja*. Beograd, Nolit, 1983.
- Gajo Peleš: *Tumačenje romana*, Zagreb: ArTresor, 1999.
- Lachmann, Renate: *Phantasia/Memoria/Rhetorica*. Zagreb: Matica hrvatska, 2002.
- Lukacs, Georg: *Teorija romana*. Sarajevo: „Vesiln Masleša“, 1990.
- Lotman, J.: *Struktura umjetničkog teksta*. Zagreb: Alfa, 2001.
- Kulenović, Tvrtko: *Lektira III: (ogledi i prikazi)*. Sarajevo: Svjetlost, 1984. Ž
- Kundera, Milan. *Umjetnost romana*. Zagreb: Meandar, 2002.
- Lotman, Mihajlovič Jurij: *Struktura umjetničkog teksta*. Beograd: Nolit, 1976.
- *Moderna teorija romana*; izbor, uvod i komentar Milivoj Solar. Beograd: Nolit, 1979.
- Mendilow, A. A.: *Time and the Novel*. London: Peter Nevill, 1952.
- Pavlović-Samurović, Lj.: *Don Kihot*, Beograd, 1982.
- Popov, Jovan: *Klasicistička poetika romana*, Beograd: Zavod za udžbenike, 2001.

- Pobrić, Edin: *Vrijeme u romanu: od realizma do postmoderne*. Sarajevo: BH Most, 2006.
- Pobrić, Edin: *Univerzum simpatije: od slučaja do nužnosti*. Sarajevo: Connectum, 2010.
- Riccoeur Paul: *Vrijeme i priča*. Novi Sad: IK „Zoran Stojanović“, 1993.
- Supek, Ivan: *Princip kauzalnosti*. Beograd: Kultura, 1960.
- Šklovski, Viktor: *Uskrsnuće riječi: Razvijanje sižea. Stvarnost*: Zagreb, 1969.
- Wayne C. Booth: *Retorika proze*, prev. B. Vučićević, Beograd: Nolit, 1976.
- Žmegač, Viktor: *Povijesna poetika romana*. Zagreb, 1987.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Almir Bašović, vanredni profesor

Predavači: prof. dr. Dževad Karahasan, prof. dr. Muhamed Dželilović, prof. dr. Senadin Musabegović

Naziv predmeta i šifra: Književnost, teatar, film – teorijske osnove, KK 809
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa teorijskim osnovama književnosti, teatra i filma, sa sličnostima i razlikama među ovim vrstama umjetnosti.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje sa porijeklom književnosti, teatra i filma, a zatim sa njihovim odnosom prema vremenu i prostoru. Bavljenje pitanjem teksta, metateksta, teksture i strukture u književnosti, teatru i filmu te razmatranje jezika odnosno izražajnih sredstava u ovim vrstama umjetnosti. Ukazat će se na važnost odnosa između djela i elementarne čestice – riječi i pokreta, motiva i elementarne radnje u književnosti, teatru i filmu. Također, teorijske osnove književnosti, teatra i filma podrazumijevaju i pitanje o formama komunikacije u trokutu „autor – djelo – primalac“. Zatim će se, s jedne strane, razmotriti shvatanje teatra kao predočavanja dramskog književnog djela, a sa druge strane će se obratiti pažnja na specifičnost filmskog scenarija kao predložka za film. Razmatranje teorijskih osnova književnosti, teatra i filma zasnivat će se na konkretnim analizama književnih, teatarskih i filmskih djela.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Aktivno sudjelovanje u diskusiji na satima seminara, seminarski rad i usmeni ispit.
Literatura: Aristotel, <i>O pjesničkom umijeću</i> , Zagreb 1983, Lessing, G. E., <i>Laookon</i> , Beograd 1964, Turner, Viktor, <i>Od rituala do teatra</i> , Zagreb 1989, Souriau, Étienne, <i>Odnos među umetnostima: problemi uporedne estetike</i> , Sarajevo 1958, Kulenović, Tvrtko, <i>Umetnost i komunikacija</i> , Sarajevo 1983, Senker, Boris, <i>Uvod u suvremenu teatrologiju I i II</i> , Zagreb 2010, Weimann, Robert, <i>Author's Pen and Actor's Voice: Playing and Writing in Shakespeare's Theatre</i> , Cambridge 2000, Bahtin, Mihail, <i>Autor i junak u estetskoj aktivnosti</i> , Novi Sad 1991, Eisenstein, Sergej M., <i>Montaža atrakcije</i> , Beograd 1964, Turković, Hrvoje, <i>Teorija filma</i> , Zagreb 1994, Arnheim, Rudolf, <i>Film kao umetnost</i> , Beograd 1962, Hamburger, Käte, <i>Logika književnosti</i> , Beograd 1976, Stojanović, Dušan (ur.), <i>Teorija filma</i> , Beograd 1978, Lee, Lance, <i>A Poetics for Screenwriters</i> , Austin 2001, Pfister, Manfred, <i>Drama. Teorija i analiza</i> , Zagreb 1998,

Nositelj predmeta/predavač: dr. Mario Hibert, docent

Naziv predmeta i kôd: Umrežena kultura i novi mediji, KK 807
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Kolegij ima namjeru tematizirati perspektive digitalne tekstualnosti, kulture i društvenosti. Cilj je pojasniti odnose i razlike tradicionalne i novomedijske pismenosti, analizirati umreženu paradigmu, interpretirati teorijske koncepte novomedijske kulture, te ukazati na uvjetovanosti, ali i potencijale komunikacijskih modela 21. stoljeća. Namjera je pojasniti odnose regulacije i deregulacije, centralizacije i decentralizacije, te u konačnici obuhvatiti teorijske perspektive utopijskih i distopijskih ideja umreženosti. Ponuđena istraživanja bi trebala doprinijeti razumijevanju značaja pozitivizacije socijalnih flukseva umrežavanja (novomedijskih oblika komunikacije), ali također i potcrtati važnost političko-ekonomske kritičke refleksije u odnosima umjetnosti, kulture, društva, tehnologije i ideologije.
Sadržaj predmeta: Konvergencije književne i medijske teorije. Perspektive decentraliziranog pristupa informacijama. Socijalna teorija Mreže. Neoliberalna komodifikacija informacija i znanja. Kiberkultura i tehno Kapitalizam. Narativi digitalne/umrežene kulture (R/W kultura, kiberdemokratija, hakerska etika, copyleft, ekonomija darivanja, digitalna zajednička dobra, digitalni humanizam, umreženo društvo, kapitalizam platforme).
Preduvjeti za upis predmeta: završen dodiplomski i diplomski studij
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; seminarski rad uz prezentacijsko izlaganje i usmeni ispit.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Benkler, Y. <i>The Wealth of Networks: How Social Production Transforms Markets and Freedoms</i>. New Haven, London: Yale University Press, 2006. Dostupno na: http://www.benkler.org/Benkler_Wealth_Of_Networks.pdf (15.11.2011.)2. Barbrook, Richard. <i>Imaginary futures: from thinking machines to the global village</i>. London: Pluto Press, 2007. Dostupno na: www.imaginaryfutures.net/imaginaryfutures.pdf (12.12.2010.)3. Bollier, David. <i>The Growth of Commons Paradigm. / Understanding Knowledge as a Commons: From Theory to Practice.</i> // Eds. Charlotte Hess and Elinor Ostrom. Cambridge, MA: MIT Press, 2007. Str. 27-40. Dostupno na: http://dlc.dlib.indiana.edu/dlc/bitstream/handle/10535/4975/GrowthofCommonsParadigm.pdf;jsessionid=A05D325CF94556416EFD8B2539100FFB?sequence=1 (14.01.2011.)4. <i>Critical Terms for Media Studies</i>. Ur. Hansen, Mark B. i W.J.T. Mitchell. Chicago: University of Chicago Press, 2010.5. Keen, Andrew. <i>Kult amatera – kako blogovi, My Space, YouTube i ostali suvremeni mediji koje stvaraju korisnici, uništavaju našu ekonomiju, kulturu i vrijednosti</i>. Zaprešić: Fraktura, 2010.6. Lessig, Lawrence. <i>Remix: Making Art and Commerce Thrive in the Hybrid Economy</i>.

- London: Bloomsbury Academic, 2008.
7. Lovnik, Geert. Social Media Abyss. Critical Internet Cultures and the Force of Negation. Cambridge: Polity Press, 2016.
 8. Lynch, P. Michael. The Internet of Us: Knowing More, Understanding Less in the Age of Big Data. New York: Liveright, 2016.
 9. Manovich, Lev. The Language of New Media. Cambridge, MA: MIT Press, 2001.
 10. Morozov, Evgeny. To Save Everything, Click Here: The Folly of Technological Utopianism. News York: Public Affairs, 2013.
 11. Peović Vuković, Katarina. Mediji i kultura: ideologija medija nakon decentralizacije. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, 2012.
 12. Stadler, Felix. Open Cultures and the Nature of Networks. Novi Sad: Futura publikacije, 2005. http://felix.openflows.com/pdf/Notebook_eng.pdf

Dodatna i preporučena literatura:

1. Barbrook, Richard; Cameron, Andy. The Californian Ideology. Science and Culture 6 (1996): 44-72. Dostupno na: http://www.comune.torino.it/gioart/big/biggest/riflessioni/californian_engl.pdf (8.8.2012.)
2. Barry, David. The Computational Turn. Culture Machine 12 (2011). Dostupno na: <https://culturemachine.net/index.php/cm/article/download/440/470> (14.1.2017.)
3. Berardi, Franco. After the Future. G. Genosko, & N. Thoburn (Eds.). Oakland: AK Press, 2011. Dostupno na: <https://libcom.org/files/AfterFuture.pdf>
4. Dean, Jodi. Democracy and Other Neoliberal Fantasies: Communicative Capitalism and Left Politics. Durham, NC: Duke University Press, 2009.
5. Gir, Čarli. Digitalna kultura. Beograd: Clio, 2011.
6. Grimmelmann, James. The Internet is a semicommons. // Fordham Law Review Vol. 78. (2010). Dostupno na: http://works.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=1030&context=james_grimmelmann (13.04.2011).
7. Gržinić, Marina. Estetika kibersvijeta i učinci derealizacije. Zagreb: Multimedijalne institut, 2003.
8. Hibert, Mario. „Antihumanizam kibernetičke hipoteze: fantazma digitalne solidarnosti“. Medijska pismenost u digitalnom dobu. V. Ibrahimbegović Tihak (ur.). Sarajevo: Internews, 2015. Dostupno na: http://www.internews.ba/sites/default/files/resursi/zbornik-a5_final.pdf
9. Himanen, Pekka. Hakerska etika i duh informacijskog doba. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, 2002.
10. Jovanović, Bojan. Digitalna despotija. Podgorica: Plima & Nova knjiga, 2008.
11. Lessig, Lawrence. Free Culture. How big media uses technology and the law to lock down culture and control creativity. New York: The Penguin Press, 2004. Dostupno na: <http://www.free-culture.cc/freecontent/> (25.04.2009.)
12. Paić, Žarko. Politika identiteta: kultura kao nova ideologija. Zagreb: Antibarbarus, 2005.
13. Peović-Vuković, Katarina. Marx u digitalnom dobu. Zagreb: Durieux, 2017.
14. Raymond, Eric S. The Cathedral and the Bazaar. Sebastopol, CA: O'Reilly Media, 1999.
15. Scholz, Trebor. Platform Cooperativism: Challenging the Corporate Sharing Economy. New York: Rosa Luxemburg Foundation, 2016.
16. Stallman, Richard. Copyleft: Pragmatic Idealism. / GNU Project. Free Software Foundation. Dostupno na: <http://www.gnu.org/philosophy/pragmatic.html> (23.01.2011.)
17. Vaidyanathan, Siva. The Googolization of Everything. Berkeley, LA: University of California Press, 2011. Dostupno na:

<http://mmc.geofisica.unam.mx/acl/edp/Ejemplitos/TheGooglizationOfEverything/TheGooglizationOfEverything.pdf> (19.2.2015.)

18. Varnelis, Kazys. The meaning of network culture. / Eurozine (14. January, 2010). Dostupno na: <http://www.eurozine.com/articles/2010-01-14-varnelis-en.html> (21.1.2011.)

Posljednja promjena nastavnog programa: juni, 2017.

Nositelj predmeta/predavač: dr. Sanja Šoštarić, vanredna profesorica

Naziv predmeta i šifra: Književnost američkog postmodernizma: tematske i formalne odrednice; KK 808
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2P + 1S, 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminari
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Osnovni cilj predmeta je upoznati studente s reprezentativnim proznim djelima sjevernoameričkih autora J. Bartha, R. Coovera i D. Barthelmea kao značajnim primjerima metafikcijskog narativnog pristupa unutar književnosti tzv. 'eksperimentalnog' postmodernizma 1960-ih i 1970-ih godina. Uvršteni romani i kratke priče navedenih autora ilustriraju raznolikost tema i raznovrsne mogućnosti preplitanja forme i sadržaja koje obuhvata pojam metafikcije.
Sadržaj predmeta: U uvodnom predavanju se daje opći pregled osnovnih odlika američkog književnog postmodernizma, bliže se određuje pojam metafikcije, te se opus Bartha, Coovera i Barthelmea pozicionira unutar književnosti američkog postmodernizma. Nakon ovih uvodnih razmatranja se detaljno analiziraju različiti aspekti, dometi i rezultati metafikcijskog postupka u Barthovom romanu <i>The Sot-Weed Factor (Trgovac duhanom)</i> i njegovoj zbirci kratkih priča <i>Chimera (Kimera)</i> . Višeslojnost metafikcijske dimenzije u višepomenutom Barthovom romanu se proučava u odnosu na tri ključna aspekta, odnosno ovaj roman se iščitava kao historijska metafikcija koja relativizira zvaničnu historiografiju, zatim kao metafikcija koja podriva rasne, rodne i nacionalne stereotipe i najzad kao metafikcija putem koje se autor poigrava tradicionalnim pojmom subjekta i čvrstog identiteta. U <i>Kimeri</i> se metafikcija analizira u kontekstu Barthove revizije narativnih konvencija istočnjačke bajke odnosno starogrčkog epa, pri čemu je u fokusu analize neodvojivost Barthove dekonstrukcije tradicionalnih narativnih pristupa od dekonstrukcije i/ili relativiziranja patrijarhalnog kulturološko-ideološkog obrasca, tj. neodvojivost forme i sadržaja, teksta i konteksta. U drugom dijelu kolegija težište je na metafikcijskom pristupu u Cooverovim romanima <i>The Origin of the Brunists (Porijeklo brunista)</i> i <i>The Public Burning (Javno spaljivanje)</i> . Navedeni romani se proučavaju kao Cooverova kritika i relativiziranje tzv. metanaracija koje osiguravaju homogenost unutar određene zajednice ali i potenciraju isključivost i nasilnost prema svima koji nisu spremni metanaraciju prihvatiti kao apsolutnu istinu. Tako <i>Porijeklo brunista</i> predstavlja studiju religije kao metanaracije sa svim posljedicama koje podrazumijeva religijsko konstruiranje identiteta i historije, dok <i>Javno spaljivanje</i> spada u red političke metafikcije, gdje se analiza naročito fokusira na stvaranje konsenzusa kroz retoriku državnih institucija i medija, odnosno na konstruiranje kolektivnog identiteta kroz njegovanje nacionalnog mita koji poprima osobine (kvazi)religijskog metanarativa. Djelo D. Barthelmea se analizira kroz međudnos narativnih inovacija i književno-kritičkog i društvenog komentara. Studenti aktivno sudjeluju u radu – čitaju i analiziraju odabrane tekstove iz primarne i sekundarne literature te postupno samostalno ili grupno kritički interpretiraju, usmeno unutar diskusija i pismeno u obliku eseja, ključne aspekte metafikcijskog postupka u navedenim djelima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema

Način provjere znanja:

Obavezno je redovno pohađanje nastave i aktivno učešće u diskusijama u okviru seminara (40% ukupne ocjene); jedna do dvije prezentacije, ovisno o broju kandidata (30%); dva eseja (po 30%). Prvi esej se predaje najkasnije u 7. sedmici, drugi esej se predaje najkasnije u 15. sedmici.

Literatura:**Primarna literatura:**

John Barth, *The Sot-Weed Factor/Trgovac duhanom* (1960)

John Barth, *Chimera/Kimera* (1972)

Robert Coover, *The Origin of the Brunists/Porijeklo Brunista* (1966)

Robert Coover, *Pricksongs and Descants* (1970)

Robert Coover, *The Public Burning/Javno spaljivanje* (1977)

Donald Barthelme, *Sixty Stories/Šezdeset priča* (1981)

Sekundarna literatura (lista će se eventualno naknadno proširiti):

John Barth, *The Friday Book: Essays and Other Nonfiction*. (Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1984).

Brian Evenson, *Understanding Robert Coover*, Columbia: Columbia SC: University of South Carolina Press, 2003).

Charles Harris, *Passionate Virtuosity: The Fiction of John Barth*, (Urbana and Chicago: University of Illinois Press, 1983).

Linda Hutcheon, *A Poetics of Postmodernism: History, Theory, Fiction*, (New York and London: Routledge, 1988).

Paul Maltby, *Dissident Postmodernists: Barthelme, Coover, Pynchon*, (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1991).

Larry Mc Caffery, *The Metafictional Muse: The Works of Robert Coover, Donald Barthelme and William Gass*, (Pittsburgh, PA: University of Pittsburgh Press, 1982).

Bran Nicol, *The Cambridge Introduction to Postmodern Fiction*, Cambridge: Cambridge University Press, 2009).